

کانون کارگزاری بورس
واورق بھادر

دوره آمادگی آزمون گواهینامه های حرفه ای بازار سرمایه

قوانین و مقررات معامله گری بورس کالا

تدوین: محمد صدراپی

فرزاد میدانی

مهرماه 1390

فهرست:

1. دستورالعمل تسویه و پایاپای معاملات بورس کالای ایران 2
2. دستورالعمل معاملات کالا و اوراق بهادار مبتنی بر کالا در بورس کالای ایران 11
3. دستورالعمل انتشاراطلاعات معاملات توسط بورس کالای ایران 21
4. دستورالعمل اجرایی رینگ صادراتی بورس کالای ایران 25
5. دستورالعمل وظایف و اختیارات شرکت بورس کالای ایران در خصوص کارگزاری‌های عضو 32
6. دستورالعمل ثبت سفارش کالا در بورس کالا 41

کانون کارگزاران بورس
واور قزبهار

1) دستورالعمل تسویه و پایاپای معاملات بورس کالای ایران (مصوب 1389/8/22 هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار)

بخش اول: تعاریف

- ماده 1:** اصطلاحات و واژه‌هایی که در این دستورالعمل به کار رفته است، دارای معانی زیر می‌باشد:
1. **اتاق پایاپای:** واحد سازمانی از "شرکت" است که وظیفه تسویه و پایاپای کردن قراردادهای معامله شده در بورس را بر عهده دارد.
 2. **اطلاعیه عرضه:** سندی است که بورس براساس اطلاعات دریافتی عرضه از کارگزار فروشنده، تنظیم و از طریق سایت رسمی خود و سامانه معاملاتی به عموم و کارگزاران اطلاع‌رسانی می‌نماید.
 3. **اعضاء اتاق پایاپای:** کارگزار، کارگزار / معامله‌گر و هر شخص حقوقی دیگری است که تحت این عنوان مطابق دستورالعمل پذیرش اعضا در اتاق پایاپای، به عنوان عضو اتاق پایاپای پذیرفته شده است.
 4. **اعلامیه تسویه وجوه:** سندی است که پس از تسویه معامله توسط اتاق پایاپای صادر و به کارگزار خریدار و فروشنده ارائه می‌شود.
 5. **امور تسویه:** عبارت است از واریز وجه قرارداد در تسویه نقدی، ارائه اسناد در تسویه اعتباری و معاملات نسیه طبق فرمت "شرکت" و همچنین واریز کارمزدهای مربوطه طبق مقررات.
 6. **انفساخ:** عبارت است از انحلال قهری قرارداد به گونه‌ای که قرارداد فاقد هرگونه اثری می‌گردد.
 7. **بورس:** شرکت بورس کالای ایران (سهامی عام) است.
 8. **تسویه و پایاپای:** فرآیندی است که طی آن حقوق و تعهدات طرفین معامله محاسبه و به ترتیبی که در این دستورالعمل ذکر شده وجوه حاصل از معامله تسویه و اسناد مربوطه مبادله می‌گردد.
 9. **تضمین:** منابع مالی و یا اسنادی است که هر عضو یا اشخاص طرف معامله به منظور تضمین انجام تعهدات خود در مقابل اتاق پایاپای، به صورت نقدی، ضمانت‌نامه بانکی (بدون قید و شرط) یا اوراق مشارکت تودیع می‌نمایند. ضوابط اخذ و همچنین سایر تضامین مورد قبول توسط هیأت مدیره "شرکت" تعیین می‌شود.
 10. **تلورانس تحویل:** عبارت است از میزان مجاز تفاوت وزن کالای تحویلی نسبت به کالای معامله شده که توسط هیأت پذیرش بورس تعیین و در قالب امیدنامه منتشر می‌گردد.
 11. **حساب عملیاتی:** حساب بانکی است که جهت تسویه وجوه طبق ضوابط این دستورالعمل توسط اتاق پایاپای مورد استفاده قرار می‌گیرد.
 12. **حساب بستانکاران موقت:** حسابی است که جهت واریز خسارت ناشی از فسخ یا انفساخ معامله و همچنین انجام امور تسویه و تحویل با تاخیر طبق ضوابط این دستورالعمل توسط اتاق پایاپای مورد استفاده قرار می‌گیرد.
 13. **حواله خرید کالا:** سندی است که توسط کارگزار فروشنده طبق فرمت "شرکت"، به نام خریدار صادر می‌شود و خریدار می‌تواند با ارائه آن به فروشنده، کالای خریداری شده را تحویل گیرد.

14. **زمان تحویل:** مدت زمانی است که در آن، کالای موضوع قرارداد طبق زمان‌های تعیین شده در اطلاعیه عرضه و مهلت‌های مقرر در این دستورالعمل تحویل داده می‌شود.
15. **مهلت تسویه:** مهلت تسویه سه روز کاری بعد از روز انجام معامله می‌باشد. زمان بندی انجام امور تسویه طی مهلت تسویه براساس مصوبه هیأت مدیره "شرکت" تعیین می‌گردد.
16. **سازمان:** سازمان بورس و اوراق بهادار است.
17. **سقف اعتباری:** حداکثر ارزش معاملاتی است که متناسب با تضامین ارائه شده برای هر عضو اتاق پایاپای، توسط هیأت مدیره "شرکت" تعیین و ابلاغ می‌شود.
18. **حوادث غیرمترقبه (فورس ماژور):** حوادثی است خارجی، غیرقابل اجتناب و غیرقابل پیش‌بینی که در نتیجه وقوع آن متعهد اعم از خریدار و فروشنده قادر به انجام تعهد خود نباشد.
19. **شرکت:** شرکتی است که وظیفه تسویه و پایاپای معاملات انجام شده در بورس کالای ایران را بر عهده دارد.
20. **صورت وضعیت حساب:** گزارشی از وضعیت حساب معاملات هر عضو اتاق پایاپای است که طبق ضوابط این دستورالعمل توسط اتاق پایاپای به تفکیک هر عضو صادر و به وی اعلام می‌شود.
21. **گواهینامه انجام معامله:** سندی است که پس از قطعی شدن معامله، توسط بورس صادر و برای اتاق پایاپای ارسال می‌گردد.
22. **وجوه تضمین:** منابع مالی است که از محل پرداخت‌های اعضاء اتاق پایاپای یا ضمانت نامه‌های بانکی ایشان توسط "شرکت" تامین شده و نحوه اداره آن طبق ضوابطی است که به پیشنهاد "شرکت" به تصویب هیأت مدیره سازمان خواهد رسید.

بخش دوم: اعضاء و شرایط عضویت در اتاق پایاپای و وظایف عضو اتاق پایاپای

- ماده 2:** عضو اتاق پایاپای موظف است موافقت‌نامه عضویت در اتاق پایاپای را امضاء نموده و حق عضویت خود را طبق مقررات پرداخت نماید.
- ماده 3:** میزان حق عضویت اتاق پایاپای توسط هیأت مدیره "شرکت" در چارچوب سقف‌های مصوب هیأت مدیره سازمان بصورت سالانه تعیین می‌گردد.
- ماده 4:** عضو اتاق پایاپای مکلف است اطلاعات زیر را به ترتیبی که مشخص شده است به "شرکت" ارائه نماید:
- هر نوع مجازات یا وضعیتی که موجب ممنوعیت عضو اتاق پایاپای و یا مدیرعامل و یا هر یک از اعضای هیأت مدیره اشخاص حقوقی عضو اتاق پایاپای از تصرف در اموال و یا محرومیت از انجام معاملات می‌شود (از قبیل ورشکستگی، توقیف اموال یا منع شرکت در معاملات ویژه)
- تغییرات ثبتی عضو اتاق پایاپای اعم از تغییر در مدیران، اقامتگاه شرکت و سایر موارد پس از ثبت تغییرات سایر اطلاعات مورد درخواست از اعضاء اتاق پایاپای طبق مصوبات هیأت مدیره "شرکت"
- تبصره: نقض مقررات فوق تخلف محسوب شده و موضوع توسط "شرکت" جهت رسیدگی به مرجع رسیدگی به تخلفات ارجاع خواهد شد.
- ماده 5:** نحوه عضویت، سایر شرایط و وظایف عضو اتاق پایاپای طبق ضوابطی است که به پیشنهاد هیأت مدیره "شرکت"، به تصویب هیأت مدیره سازمان می‌رسد.

بخش سوم: فرآیند کنترل پیش از عرضه

ماده 6: کارگزار عرضه‌کننده موظف است مستندات زیر را حداکثر تا ساعت 14/30 روز کاری قبل از عرضه به اتاق پایاپای ارائه نماید:

اطلاعیه عرضه که قبلاً به تأیید بورس رسیده است؛
 تضامین و سپرده‌های مورد نیاز جهت عرضه کالا طبق ضوابط تضمین؛
 گواهی عرضه‌کننده مبنی بر تفویض اختیار صدور حواله خرید کالا توسط کارگزار فروشنده، طبق فرمت اعلامی "شرکت"؛
 سایر مستندات طبق مقررات مصوب هیأت مدیره "شرکت".

ماده 7: در صورتی که مستندات و مدارک موضوع ماده 6 طی مهلت مقرر و بصورت کامل به اتاق پایاپای ارائه گردد، اتاق پایاپای موظف است پس از بررسی رعایت ضوابط مربوط به تعهدات، تضامین و سایر مقررات مربوطه، حداکثر تا ساعت 15/30 همان روز مراتب موافقت یا عدم موافقت خود را در خصوص عرضه، به بورس اعلام نماید.

تبصره: در صورت عدم موافقت، اتاق پایاپای باید مراتب را حداکثر تا ساعت 15/30 همان روز به کارگزار عرضه‌کننده اعلام نماید.

بخش چهارم: فرآیند تسویه و پایاپای

ماده 8: اتاق پایاپای پس از دریافت گواهینامه انجام معاملات نسبت به صدور صورتحساب شامل اطلاعات قرارداد از جمله ارزش قرارداد، مالیات، کارمزدهای مصوب اعم از کارمزدهای کارگزار، بورس، حق نظارت سازمان و سایر هزینه‌های مصوب اقدام می‌نماید.

ماده 9: اعضاء اتاق پایاپای مکلفند براساس صورت حساب صادره نسبت به تسویه معاملات خود طی مهلت تسویه و براساس ضوابط این دستورالعمل، اقدام نمایند.

ماده 10: در صورتی که امور تسویه هر معامله به طور کامل توسط کارگزار خریدار انجام شده باشد، اتاق پایاپای اقدام به صدور اعلامیه تسویه و جوه آن معامله می‌نماید.

ماده 11: پس از صدور اعلامیه تسویه و جوه، کارگزار فروشنده حواله خرید کالا را طبق ضوابط این دستورالعمل صادر می‌نماید.

ماده 12: اتاق پایاپای پس از صدور حواله خرید کالا توسط کارگزار فروشنده، نسبت به واریز جوه مربوط و کارمزدها به حساب ذینفعان اعم از فروشنده، بورس، "شرکت"، سازمان و کارگزاران طرف معامله همچنین ارایه حواله خرید کالا به کارگزار خریدار اقدام می‌نماید.

تبصره: در صورت بروز اشکالات فنی یا عملیاتی از جمله محدودیت‌های شبکه بانکی واریز جوه موضوع این ماده حداکثر تا یک روز کاری پس از صدور حواله خرید کالا بلامانع است. اتاق پایاپای باید مستندات مربوط به اشکالات فنی یا عملیاتی را در سوابق خود نگهداری و حسب درخواست سازمان، آن را ارایه نماید. به هر ترتیب کارگزاران موظف به تسویه در مهلت‌های مقرر در این دستورالعمل می‌باشند و شرایط موضوع این تبصره صرفاً مربوط به اتاق پایاپای می‌باشد.

ماده 13: روش‌های تسویه معاملات به شرح زیر می‌باشد:

تسویه نقدی: در این روش وجه قرارداد ظرف مهلت تسویه به صورت نقدی توسط کارگزار خریدار به حساب عملیاتی واریز می‌گردد و اسناد مربوطه به اتاق پایاپای ارائه می‌شود.

تسویه اعتباری: در این روش ظرف مهلت تسویه، سند تسویه اعتباری طبق فرمت "شرکت" به تأیید فروشنده و کارگزار فروشنده رسیده و به همراه سایر مستندات لازم توسط کارگزار خریدار به اتاق پایاپای ارائه می‌شود. در سند تسویه اعتباری فروشنده به دریافت ثمن معامله اقرار می‌کند.

تبصره 1: در تسویه معاملات به هر یک از روش‌های فوق، کارمزدها، مالیات‌های متعلقه و خسارت‌های تعیین شده در این دستورالعمل باید به صورت نقدی و طی مهلت‌های مقرر در این دستورالعمل به حساب اتاق پایاپای واریز شود.

تبصره 2: در معاملاتی که به صورت اعتباری تسویه می‌شود، کارگزار خریدار کلیه کارمزدهای مصوب دو طرف معامله را جهت تسویه معامله پرداخت می‌نماید و کارگزار فروشنده مکلف است سهم فروشنده از کارمزدهای معامله مذکور را حداکثر ظرف مهلت 10 روز تقویمی از زمان تسویه به کارگزار خریدار پرداخت نماید.

تبصره 3: ارائه سند تسویه اعتباری به اتاق پایاپای به منزله تأیید تسویه و احراز اسناد مربوطه توسط فروشنده و همچنین کارگزاران خریدار و فروشنده می‌باشد.

ماده 14: موعد تسویه قراردادها به شرح زیر می‌باشد:

در قراردادهای نقدی و سلف حداکثر تا پایان مهلت تسویه، کارگزار خریدار باید نسبت به تسویه قرارداد اقدام نماید. تسویه قراردادهای مذکور به دو روش تسویه نقدی یا تسویه اعتباری امکان‌پذیر می‌باشد.

تبصره: روش تسویه معامله باید در اطلاعیه عرضه قید گردد. پس از انتشار اطلاعیه عرضه فقط تغییر روش تسویه اعتباری به نقدی با درخواست خریدار و پس از اعلام اتاق پایاپای امکان‌پذیر است.

در قراردادهای نسبی، اسناد مالی مورد قبول جهت تسویه معامله توسط فروشنده باید در اطلاعیه عرضه قید گردد. کارگزار خریدار مکلف است حداکثر تا پایان مهلت تسویه نسبت به ارائه اسناد مورد اشاره در اطلاعیه عرضه به کارگزار فروشنده اقدام و تأییدیه فروشنده و کارگزار وی مبنی بر پذیرش تعهدات مربوط به تسویه معامله را طبق فرمت ابلاغی "شرکت" به اتاق پایاپای ارائه نماید.

تبصره: در صورتی که در معاملات نسبی و طبق اعلام فروشنده در اطلاعیه عرضه، بخشی از ثمن معامله به صورت نقدی به عنوان پیش‌پرداخت تعیین شده باشد، کارگزار خریدار مکلف است حداکثر تا پایان مهلت تسویه و همزمان با ارائه اسناد موضوع این ماده، وجه پیش‌پرداخت را واریز نماید.

تسویه معاملات اوراق بهادار مبتنی بر کالا از قبیل قراردادهای آتی و اختیار معامله (خرید و فروش)، قراردادهای معامله شده در رینگ صادراتی و سایر قراردادها طبق دستورالعمل‌های مربوطه که به تصویب شورا یا هیئت مدیره سازمان، حسب مورد رسیده است، انجام خواهد شد.

ماده 15: در صورتی که انجام امور تسویه با تأخیر و حداکثر تا 7 روز تقویمی پس از مهلت تسویه انجام شود،

کارگزار خریدار به ازای هر روز تقویمی تأخیر موظف به پرداخت 0/25 درصد ارزش معامله می‌باشد. این مبلغ باید در هنگام تسویه به صورت یکجا به حساب بستانکاران موقت شرکت و به نفع فروشنده واریز شود. پرداخت

این وجه به فروشنده، از طریق کارگزار فروشنده و پس از کسر تعهدات فروشنده در مقابل اتاق پایاپای صورت می‌گیرد.

تبصره: مبنای محاسبه جرایم تأخیر موضوع این ماده، زمان و تاریخی است که اعلامیه تسویه وجه توسط اتاق پایاپای صادر شده است.

ماده 16: چنانچه کارگزار خریدار تا پایان 7 روز تقویمی پس از مهلت تسویه امور تسویه را انجام ندهد، معامله وی منفسخ گردیده و کارگزار خریدار مکلف است 5 درصد ارزش معامله را به عنوان خسارت انفساخ به همراه سایر هزینه‌های مصوب شامل دو سر کارمزد بورس، کارمزد کارگزار فروشنده، دو سر کارمزد تسویه و دو سر حق نظارت سازمان، پرداخت نماید. خسارت انفساخ معامله باید حداکثر یک روز کاری پس از اعلام اتاق پایاپای و به صورت یکجا به نفع فروشنده و به حساب بستانکاران موقت شرکت واریز شود. در صورت پرداخت جریمه‌های تأخیر معامله قبل از زمان انفساخ، کارگزار خریدار باید مابه‌التفاوت خسارت انفساخ و خسارت تأخیر پرداخت شده را به حساب بستانکاران موقت پرداخت نماید. پرداخت خسارت انفساخ به فروشنده از طریق کارگزار فروشنده و پس از کسر تعهدات فروشنده در مقابل اتاق پایاپای صورت می‌گیرد.

ماده 17: پرداخت خسارت‌های ذکر شده و سایر هزینه‌های مصوب در مواد 15 و 16 توسط کارگزار خریدار، از محل پیش پرداخت خریداران پرداخت می‌گردد. در صورت عدم دریافت پیش پرداخت از خریداران، کارگزار خریدار رأساً مکلف به پرداخت خسارت‌ها و سایر هزینه‌های مصوب در مواد مذکور می‌باشد. به هر ترتیب مسئولیت واریز وجه یاد شده، به عهده کارگزار خریدار است.

ماده 18: بورس در دوره‌های سه ماهه نسبت به بررسی دلایل و عوامل انفساخ معاملات اقدام و براساس آن محدودیت‌هایی را برای معاملات مشتریان یا کارگزاریانی که فعل یا ترک فعل آنان منجر به انفساخ معامله شده است، وضع می‌نماید. ضوابط اجرایی موضوع این ماده توسط هیأت مدیره بورس تصویب می‌شود.

بخش پنجم: تحویل کالای موضوع قرارداد

ماده 19: تحویل کالای موضوع قراردادهای نقد، نسبه و سلف طبق زمان تحویل اعلام شده در اطلاعیه عرضه توسط کارگزار فروشنده انجام می‌گیرد. حداکثر زمان تحویل به شرح ذیل می‌باشد:

در قراردادهای نقدی و نسبه، حداکثر تا سه روز کاری پس از مهلت تسویه، در صورتی که انجام امور تسویه با تأخیر صورت پذیرد، به میزان روزهای تأخیر به این مهلت اضافه می‌شود.

در قراردادهای سلف با سررسید کمتر از 30 روز، حداکثر تا 5 روز تقویمی پس از سررسید تحویل

در قراردادهای سلف با سررسید 30 روز و بیشتر، حداکثر تا 15 روز تقویمی پس از سررسید تحویل

ماده 20: در قراردادهای نقد، نسبه و سلف کارگزار فروشنده مکلف است حداکثر تا پایان روز کاری انجام امور تسویه از سوی کارگزار خریدار، نسبت به صدور حواله خرید کالا و ارائه آن به اتاق پایاپای اقدام می‌نماید.

تبصره 1: کارگزار خریدار مکلف است اطلاعات لازم جهت صدور حواله خرید کالا را تا زمان انجام امور تسویه ارایه نماید. در هر صورت کارگزار فروشنده، در مهلت مقرر در این ماده، براساس اطلاعات ارایه شده توسط کارگزار خریدار، اقدام به صدور حواله خرید کالا خواهد نمود.

تبصره 2: فروشنده، اختیار صدور حواله خرید کالا را براساس معاملات انجام شده در بورس، کتباً به کارگزار فروشنده تفویض می‌نماید.

ماده 21: وجوه معامله تا زمان صدور حواله خرید کالا توسط کارگزار فروشنده، نزد اتاق پایاپای باقی مانده و در صورت صدور حواله مذکور، به فروشنده پرداخت خواهد شد.

ماده 22: در قراردادهای نقد، نسیه و سلف در صورت عدم صدور حواله خرید کالا طی مهلت مقرر در ماده 20 این دستورالعمل، قرارداد منفسخ می‌گردد و اصل وجه و خسارت‌ها و کارمزدها به شرح زیر پرداخت می‌شود:

در صورتی که فروشنده به هر نحو از صدور حواله خرید کالا توسط کارگزار فروشنده طی مهلت مقرر جلوگیری نماید، وی مکلف است 5 درصد ارزش معامله را به عنوان خسارت انفساخ به همراه کلیه هزینه‌های مصوب شامل دو سرکارمزد بورس، کارمزد کارگزار خریدار و فروشنده، دو سر کارمزد تسویه و دو سر حق نظارت سازمان را پرداخت نماید. در این حالت خسارت و کارمزدهای موضوع این بند از محل وثایق یا مطالبات فروشنده نزد اتاق پایاپای و در صورت عدم تکافو، از محل وثایق کارگزار فروشنده نزد اتاق پایاپای تأمین می‌گردد.

در صورتی که عدم صدور حواله خرید کالا ناشی از فعل یا ترک فعل کارگزار فروشنده باشد، وی باید 5 درصد ارزش معامله را به عنوان خسارت انفساخ به همراه سایر هزینه‌های مصوب شامل دو سر کارمزد بورس، کارمزد کارگزار خریدار، دو سرکارمزد تسویه و دو سر حق نظارت سازمان را پرداخت نماید. خسارت انفساخ معامله باید حداکثر یک روز کاری پس از اعلام اتاق پایاپای و به صورت یکجا به نفع خریدار و به حساب بستانکاران موقت "شرکت" واریز شود.

تبصره: در صورت انفساخ معامله، اصل وجه و خسارت‌های متعلقه از طریق کارگزار خریدار و پس از کسر تعهدات وی در مقابل اتاق پایاپای به خریدار پرداخت می‌شود.

ماده 23: فروشنده مکلف است کالای معامله شده را در محدوده تلورانس تحویل مجاز، به خریدار تحویل دهد.

تبصره 1: در صورتی که حجم کالای تحویل شده در محدوده تلورانس تحویل مثبت باشد، تسویه وجوه ناشی از تلورانس تحویل، قبل از تحویل آخرین محموله کالا توسط خریدار به فروشنده پرداخت می‌شود. در صورت تحویل کالا با تلورانس مثبت و عدم دریافت وجه، مسئولیت تحویل آخرین محموله با فروشنده بوده و بورس، "شرکت" و کارگزاران طرف معامله در این خصوص مسئولیتی ندارند.

تبصره 2: در صورتی که حجم کالای تحویل شده در محدوده تلورانس تحویل منفی باشد، فروشنده مکلف است حداکثر ظرف یک ماه از تاریخ تحویل آخرین محموله نسبت به تسویه حساب با خریدار اقدام نماید. در غیر این صورت خریدار می‌تواند حداکثر تا 2 ماه پس از تحویل آخرین محموله از طریق کارگزار خود درخواست دریافت وجه مربوطه را به اتاق پایاپای ارایه نماید. این مبلغ از محل وجوه یا وثایق فروشنده نزد اتاق پایاپای و در صورت عدم تکافو از محل وجوه یا وثایق کارگزار فروشنده پرداخت خواهد شد. پرداخت این وجه به خریدار، از طریق کارگزار خریدار و پس از کسر تعهدات وی در مقابل اتاق پایاپای صورت می‌گیرد.

ماده 24: در صورت عدم تحویل تمام یا بخشی از کالا طبق زمان تحویل اعلامی در اطلاعیه عرضه و شرایط مندرج در ماده 19 این دستورالعمل، خریدار می‌تواند درخواست مکتوب خود را طبق فرمت "شرکت" به همراه

اسناد مثبتة مبنی بر تأخیر در تحویل کالا توسط فروشنده از طریق کارگزار خریدار به

اتاق پایاپای ارائه نماید و براساس آن در خواست تحویل با تأخیر یا فسخ بخش تحویل نشده قرارداد را بنماید.
تبصره: در صورت عدم ارائه درخواست مکتوب موضوع این ماده به اتاق پایاپای حداکثر تا 30 روز تقویمی پس از پایان مهلت تسویه برای قراردادهای نقدی و نسیه و پس از تاریخ سررسید قرارداد سلف، از نظر "شرکت"، تعهدات طرفین ایفا شده تلقی می‌گردد.

ماده 25: در صورت ارائه درخواست فسخ معامله طبق ماده 24 این دستورالعمل و احراز عدم تحویل کالا از سوی فروشنده توسط اتاق پایاپای، فروشنده مکلف است علاوه بر پرداخت اصل مبلغ مقادیر تحویل نشده قرارداد، خسارت فسخ و سایر هزینه‌های مصوب از جمله دو سر کارمزد بورس، کارمزد کارگزار خریدار و فروشنده، دو سر کارمزد تسویه و دو سر حق نظارت سازمان را پرداخت نماید. این مبلغ از محل وجوه یا وثایق فروشنده نزد اتاق پایاپای و در صورت عدم تکافو، از محل وجوه یا وثایق کارگزار فروشنده تأمین خواهد شد. پرداخت این وجه به خریدار، از طریق کارگزار خریدار و پس از کسر تعهدات وی در مقابل اتاق پایاپای صورت می‌گیرد.

تبصره: خسارت فسخ موضوع این ماده عبارت از 5 درصد ارزش کالای تحویل نشده به قیمت معامله به علاوه 0/25 درصد مبلغ مقادیر تحویل نشده به صورت روزشمار و به ازای روزهای بین زمان واریز وجه معامله به حساب فروشنده یا کارگزار وی تا بازپرداخت مبلغ مقادیر تحویل نشده از سوی کارگزار فروشنده می‌باشد.

ماده 26: در صورت ارائه درخواست تحویل با تأخیر، طبق ماده 24 این دستورالعمل و احراز عدم تحویل کالا از سوی فروشنده توسط اتاق پایاپای فروشنده مکلف است 0/25 درصد مبلغ مقادیر تحویل نشده قرارداد را بصورت روزشمار به ازای روزهای تأخیر بین پایان زمان تحویل و تاریخ تحویل کالا به عنوان خسارت تأخیر پرداخت نماید. این مبلغ از محل وجوه یا وثایق فروشنده نزد اتاق پایاپای و در صورت عدم تکافو، از محل وجوه یا وثایق کارگزار فروشنده تأمین خواهد شد. پرداخت این وجه به خریدار از طریق کارگزار خریدار و پس از کسر تعهدات وی در مقابل اتاق پایاپای صورت می‌گیرد.

تبصره 1: تحویل با تأخیر حداکثر تا 60 روز تقویمی پس از مهلت تسویه برای معاملات نقدی و نسیه و پس از سررسید برای معاملات سلف امکان‌پذیر است. در صورت عدم تحویل کالا توسط فروشنده، خریدار می‌تواند از طریق کارگزار خریدار درخواست فسخ معامله را تا پایان آخرین روز مهلت 60 روزه مذکور به اتاق پایاپای ارائه نماید. در این صورت معامله مطابق ماده 25 این دستورالعمل فسخ خواهد گردید و وجوه پرداخت شده جهت خسارت تأخیر به عنوان بخشی از وجوه خسارت فسخ لحاظ خواهد شد.

تبصره 2: در صورت عدم ارائه درخواست فسخ به اتاق پایاپای تا پایان آخرین روز مهلت 60 روزه موضوع این ماده از نظر "شرکت"، تعهدات طرفین ایفا شده تلقی می‌گردد.

تبصره 3: خسارت تأخیر موضوع این ماده تا زمان اعلام کارگزار خریدار و یا فروشنده مبنی بر تحویل کالا و احراز آن توسط اتاق پایاپای محاسبه خواهد شد. به هر ترتیب این خسارات حداکثر تا پایان مهلت 60 روزه موضوع این ماده پرداخت خواهد شد.

تبصره 4: در صورت عدم تحویل تمام یا بخشی از کالا، موضوع مواد 24، 25 و 26 این دستورالعمل، کارمزدهای اخذ شده به فروشنده مسترد نمی‌گردد.

ماده 27: در کلیه قراردادهای منعقد در بورس چنانچه خریدار نسبت به کیفیت یا کمیت

کالای تحویل گرفته شده معترض باشد، می‌بایست اعتراض خود را حداکثر تا سه ماه پس از تحویل کالا به همراه مستندات مربوطه، کتباً به کارگزار و اتاق پایاپای اعلام نماید. پس از انقضای مهلت مذکور هیچگونه اعتراضی از سوی خریدار پذیرفته نمی‌شود. ضوابط مربوط به رسیدگی به شکایت کیفی و کمی ناشی از تحویل کالا به پیشنهاد "شرکت" به تصویب هیأت مدیره سازمان خواهد رسید.

بخش ششم: مقررات عمومی

ماده 28: هرگونه شرایط اعلامی از سوی فروشنده در زمان انجام معامله از قبیل هزینه انبارداری که بر قیمت یا تصمیم خریداران تأثیرگذار است، در خصوص تحویل کالای موضوع آن معامله قابل تغییر نمی‌باشد.

ماده 29: فروشندگان موظفند حسب درخواست "شرکت"، اطلاعات و مستندات مربوط به تحویل کالای موضوع قراردادهای معامله شده در بورس را طبق فرمت مصوب هیأت مدیره "شرکت"، حداکثر تا 2 روز کاری به "شرکت" و کارگزار فروشنده ارائه نمایند.

ماده 30: در صورتیکه میان خریدار و فروشنده و یا نمایندگان قانونی آنها در خصوص نحوه پرداخت وجه معامله، تحویل کالا و یا سایر شرایط معامله توافقی خارج از شرایط اعلامی در اطلاعیه عرضه و ضوابط و مقررات مصوب بورس صورت گرفته باشد، مسئولیت ایفای تعهدات با طرفین (خریدار و فروشنده) بوده و "شرکت"، بورس و کارگزاران طرف معامله هیچگونه مسئولیتی در قبال آن نخواهد داشت. در هر صورت هرگونه توافق بر خلاف ترتیبات مقرر در این دستورالعمل فاقد اعتبار بوده، تخلف محسوب شده و مشمول مقررات انضباطی خواهد شد.

تبصره: در صورت وقوع هرگونه اختلاف در خصوص توافق مندرج در این ماده فیما بین طرفین، "شرکت" می‌تواند کلیه تضامین و وثایق طرفین را تا تعیین تکلیف موضوع در مراجع ذیصلاح، نزد خود نگهداری نماید.

ماده 31: اتاق پایاپای موظف به حفظ اطلاعاتی است که اعضاء در اختیار اتاق قرار داده‌اند و ارائه اطلاعات مزبور صرفاً با تقاضای مراجع ذیصلاح قانونی انجام خواهد گرفت.

ماده 32: میزان، ماهیت و نحوه‌ی اخذ تضامین مقرر در این دستورالعمل و تغییرات بعدی آن بر حسب مصوبه هیأت مدیره "شرکت" خواهد بود.

ماده 33: در صورت وقوع هر یک از موارد ذیل "شرکت" براساس ضوابط مربوط به عضویت نسبت به تعلیق عضویت اعضاء تا زمان رفع دلایل تعلیق اقدام و موضوع را فوراً به بورس اطلاع می‌دهد. بورس باید از انجام معامله اشخاصی که عضویت ایشان نزد اتاق پایاپای تعلیق شده است جلوگیری نماید.

عدم ارائه تضامین و سپرده‌ها طبق مقررات

2. عدم ایفای تعهدات مالی اعم از مبلغ معامله، کارمزدها، جریمه‌ها و خسارات مترتبه طبق مقررات.

تبصره: در صورت تداوم تعلیق عضویت بیش از هفت روز تقویمی، پرونده عضو توسط "شرکت" به کمیته رسیدگی به تخلفات ارجاع می‌شود.

ماده 34: طرفین معامله همزمان با ارایه درخواست خرید و فروش، اختیار اباحتاً تصرف در

منافع حاصل از وجوه واریزی به حساب "شرکت" را به عنوان وجوه تضمین به آن شرکت می‌دهند.

ماده 35: در صورتی که عدم ایفای تعهدات هر یک از طرفین ناشی از حوادث غیرمترقبه باشد، خریدار و فروشنده یا

هر دوی آنها حسب مورد با حکم مرجع ذیصلاح مسئولیتی در خصوص تأذیه مبالغ، خسارت‌ها و جریمه‌های

موضوع این دستورالعمل به عهده نخواهند داشت.

کانون کارگزاری بورس واورق بھادار

(2) دستورالعمل معاملات کالا و اوراق بهادار مبتنی بر کالا در بورس کالای ایران (مصوب 1389/7/5 شورای عالی بورس و اوراق بهادار)

فصل اول: تعاریف و اصطلاحات

- ماده 1:** اصطلاحات و واژه‌هایی که در این دستورالعمل به کار رفته است دارای معانی زیر می‌باشد:
1. **اتاق پایاپای:** واحدی است که وظیفه تسویه و پایاپای کردن قراردادهای معامله شده در بورس را بر عهده دارد.
 2. **بورس:** شرکت بورس کالای ایران (سهامی عام) است.
 3. **بهترین سفارش خرید:** سفارش خرید با بیشترین قیمت است.
 4. **بهترین سفارش فروش:** سفارش فروش با کمترین قیمت است.
 5. **تقاضا:** اعلام آمادگی برای خرید کالا یا اوراق بهادار مبتنی بر کالا از طریق کارگزار خریدار طبق مقررات بورس است.
 6. **خطای مجاز¹ تحویل:** عبارت است از میزان مجاز تفاوت وزن کالای تحویلی نسبت به کالای معامله شده که برای هر کالا توسط هیأت پذیرش تعیین و در قالب امیدنامه منتشر می‌گردد.
 7. **جلسه رسمی معاملات:** دوره زمانی معین که معاملات کالاها و یا اوراق بهادار مبتنی بر کالا طبق مقررات این دستورالعمل در آن انجام می‌شود.
 8. **حداقل تغییر قیمت سفارش:** کمترین مقدار مجاز تغییر قیمتی سفارش‌های ثبت شده در سامانه معاملات است.
 9. **حداقل خرید:** کمترین مقدار از هر کالا است که یک کارگزار می‌تواند در بورس خریداری نماید.
 10. **حداقل خرید جهت کشف نرخ:** مقدار یا درصدی از عرضه هر نماد معاملاتی در بورس است که طبق مقررات باید معامله گردد تا نرخ کشف شده مورد تأیید بورس قرار گیرد.
 11. **حداقل عرضه:** کمترین مقدار مجاز عرضه در هر نماد معاملاتی طبق مقررات است.
 12. **حداکثر افزایش عرضه:** میزان معینی از حجم کالا است که عرضه‌کننده مجاز به افزایش عرضه خود طی جلسه معاملاتی، حداکثر تا آن میزان می‌باشد.
 13. **حداکثر خرید:** بیشترین مقدار مجاز خرید از هر نماد معاملاتی توسط یک کارگزار و یا یک مشتری طی یک جلسه معاملاتی، حسب مقررات است.
 14. **حراج:** سازوکاری برای دادوستد کالا یا اوراق بهادار مبتنی بر کالا است که برپایه انطباق سفارش‌های خرید و فروش مشتریان و با در نظر گرفتن اولویت‌های مقرر در این دستورالعمل است انجام می‌شود.
 15. **سامانه معاملاتی:** سیستم رایانه‌ای است که عملیات مربوط به معاملات از قبیل ورود و ثبت سفارش‌های خرید و فروش، تطبیق سفارش‌ها و در نهایت انجام معاملات از طریق آن صورت می‌گیرد.

¹ تلورانس

16. **سفارش:** درخواست خرید یا فروش کالا یا اوراق بهادار مبتنی بر کالا است که توسط مشتری به کارگزار ارایه می‌شود.
17. **حوادث غیرمترقبه²:** شرایطی است خارجی، غیرقابل اجتناب و غیرقابل پیش‌بینی که در نتیجه وقوع آن متعهد اعم از خریدار و فروشنده قادر به انجام تعهد خود نباشد.
18. **رینگ داخلی:** جلسه معاملاتی بورس برای معامله کالاهایی می‌باشد که مقصد آنها صرفاً بازار داخلی است.
19. **رویه تسهیم به نسبت:** شیوه تخصیص کالا یا اوراق بهادار مبتنی بر کالا است که مطابق آن کالا یا اوراق بهادار مبتنی بر کالای تخصیص‌یافته به هر سفارش، معادل حجم سفارش ثبت شده تقسیم بر کل سفارش‌های ثبت شده، ضربدر کل کالا یا اوراق بهادار مبتنی بر کالای قابل عرضه است.
20. **عرضه:** اعلام آمادگی برای فروش کالا و یا اوراق بهادار مبتنی بر کالا از طریق کارگزار فروشنده طبق مقررات است.
21. **قرارداد:** توافقی مبتنی بر خرید و فروش مقدار معینی کالا یا اوراق بهادار مبتنی بر کالا میان خریدار و فروشنده که از طریق کارگزاران فروشنده و خریدار در بورس انجام می‌شود.
22. **قرارداد جزء:** بخشی از قرارداد است که بر مبنای تخصیص کارگزار ایجاد می‌گردد.
23. **قیمت پایه:** قیمت مشخصی است که کارگزار فروشنده در درخواست خود برای عرضه هر کالا اعلام می‌نماید و پس از تأیید بورس در اطلاعیه عرضه قید می‌گردد.
24. **قیمت پیشنهادی:** قیمتی است که توسط کارگزار در جریان حراج وارد سامانه معاملاتی می‌گردد.
25. **قیمت پایانی:** قیمتی است که براساس میانگین موزون قیمت معاملات انجام شده برای هر نماد معاملاتی در پایان هر جلسه رسمی معاملاتی توسط بورس محاسبه و اعلام می‌گردد.
26. **کارگزار:** شخص حقوقی است که پس از اخذ مجوزهای لازم و پذیرش در بورس طبق مقررات، کالا یا اوراق بهادار مبتنی بر کالا را برای دیگران و به حساب آنها معامله می‌نماید.
27. **کارگزار/ معامله‌گر:** شخص حقوقی است که پس از اخذ مجوزهای لازم و پذیرش در بورس طبق مقررات، کالا یا اوراق بهادار مبتنی بر کالا را برای دیگران و به حساب آنها و یا به نام و حساب خود معامله می‌نماید.
28. **کد تجمیعی:** کد معاملاتی است که برای ورود همزمان سفارش‌های خرید هم قیمت چند مشتری توسط کارگزار، در سامانه معاملاتی تعریف می‌گردد.
29. **گواهینامه انجام معامله:** سندی است که در پایان معاملات، پس از تأیید کارگزار خریدار و فروشنده و ناظر معاملات از طریق سامانه معاملاتی به اتمام پایایی ارسال می‌گردد.
30. **محموله:** مقداری از کالا است که سفارش‌های وارده بایستی مضرب صحیحی از آن باشد.
31. **محدوده نوسان قیمت پایه:** حداکثر مجاز تغییر قیمت پایه یک نماد معاملاتی نسبت به آخرین قیمت کشف شده برای آن است.
32. **محدوده نوسان قیمت مجاز:** حداکثر تغییرات قیمت سفارش‌ها و معاملات نسبت به قیمت پایه است.
33. **مشتری:** شخصی است که متقاضی خرید یا فروش کالا یا اوراق بهادار مبتنی بر کالا در بورس می‌باشد.

² فورس ماژور

34. **معامله:** خرید یا فروش کالا یا اوراق بهادار مبتنی بر کالا که در بورس پذیرفته شده است.

35. **ناظر معاملات:** شخص یا اشخاص حقیقی از بین کارکنان بورس می‌باشند که توسط مدیرعامل بورس منصوب شده و بخشی از مسئولیت‌های مدیرعامل بورس در خصوص نظارت بر حسن انجام معاملات طبق مقررات، رسماً به ایشان تفویض می‌گردد.

36. **نماد معاملاتی:** شناسه‌ای است که توسط بورس برای هر یک از کالاها یا اوراق بهادار مبتنی بر کالا به صورت منحصر به فرد در سامانه معاملات تعریف می‌شود. این شناسه می‌تواند به صورت حرف، عدد یا ترکیبی از هر دو باشد.

37. **واحد پایه تخصیص:** کمترین مقدار جهت تخصیص در هر نماد معاملاتی است که تخصیص‌های کارگزار به مشتریان باید مضرب صحیحی از آن باشد.

فصل دوم: ضوابط عمومی انجام معامله

ماده 2: کلیه معاملات در بورس باید براساس ضوابط این دستورالعمل و در جلسه رسمی معاملات انجام شود. تبصره: انجام معاملات در خارج از جلسه رسمی معاملات منحصراً با تصویب هیأت مدیره سازمان و طبق شرایط تعیین شده توسط آن امکان‌پذیر است.

ماده 3: روزهای انجام معامله، ساعات شروع و پایان و تعداد جلسات رسمی معاملات برای کلیه کالاها و اوراق بهادار مبتنی بر کالای پذیرفته شده توسط هیأت مدیره بورس تعیین و ابلاغ می‌گردد.

تبصره: تغییرات در موارد موضوع این ماده، حداقل 3 روز کاری قبل از اعمال باید توسط بورس اطلاع‌رسانی شود. **ماده 4:** مدیرعامل بورس می‌تواند ساعات شروع، خاتمه و طول جلسه رسمی معاملات را در صورت بروز اشکالات فنی تغییر دهد. این تغییرات باید به نحو مقتضی اطلاع‌رسانی شود. بورس باید مستندات مربوط به اشکالات فنی را در سوابق معاملات خود نگهداری نموده و حسب درخواست به سازمان ارائه نماید.

ماده 5: معاملات بورس باید همواره بر مبنای رقابت و به یکی از روش‌های حراج انجام شود. اجرای سفارش‌ها براساس اولویت قیمت و در صورت تساوی قیمت‌ها براساس اولویت زمانی ورود سفارش به سامانه معاملاتی خواهد بود.

تبصره 1: در معاملات به روش حراج حضوری در صورتی که کارگزار فروشنده دارای تقاضای خرید با قیمتی برابر تقاضای سایر کارگزاران باشد، اولویت انجام معامله با سایر کارگزاران خواهد بود.

تبصره 2: هیأت مدیره بورس می‌تواند علاوه بر اولویت‌های مذکور در این ماده، اولویت‌های دیگری را جهت تصویب به هیأت مدیره سازمان پیشنهاد نماید. اولویت‌های مذکور نباید اصول منصفانه و رقابتی بودن معاملات در بورس را نقض نماید. در صورت تصویب سازمان تغییر مذکور حداقل 3 روز کاری قبل از اعمال باید توسط بورس اطلاع‌رسانی شود.

ماده 6: معاملات کالاها و اوراق بهادار مبتنی بر کالا در رینگ داخلی بر مبنای ریال ایران انجام می‌شود. تغییر واحد پولی معاملات با تصویب هیأت مدیره بورس و اطلاع‌رسانی آن قبل از اعمال امکان‌پذیر می‌باشد.

ماده 7: معاملات کالا و اوراق بهادار مبتنی بر کالا در بورس، صرفاً از طریق سامانه معاملاتی بورس و توسط کارگزاران پذیرفته شده در بورس انجام می‌شود.

ماده 8: بورس باید به تفکیک کالاها و یا اوراق بهادار مبتنی بر کالاهایی که در بورس

عرضه می‌شود نماد معاملاتی مجزا تعریف نموده و بازار و تابلوی معاملاتی مربوط به هریک را مشخص نماید.

معاملات نمادهای معاملاتی صرفاً در بازار و تابلو معین شده قابل انجام است.

تبصره: ضوابط تعریف نماد معاملاتی در بورس به تصویب هیأت مدیره بورس خواهد رسید.

فصل سوم: انواع قراردادهای قابل معامله در بورس کالا

ماده 9: انواع قراردادهای قابل معامله در بورس عبارتند از:

1- **قرارداد نقدی:** قراردادی است که براساس آن، پرداخت بهای کالای مورد معامله و تحویل آن در هنگام معامله و براساس دستورالعمل تسویه و پایاپای انجام می‌شود.

2- **قرارداد نسبه:** قراردادی است که براساس آن، کالا در هنگام معامله تحویل و بهای آن در تاریخ سررسید و براساس دستورالعمل تسویه و پایاپای پرداخت می‌گردد.

3- **قرارداد سلف:** قراردادی است که براساس آن، کالا با قیمت معین در زمانی مشخص در آینده تحویل گردیده و بهای آن در هنگام معامله و براساس دستورالعمل تسویه و پایاپای پرداخت می‌گردد.

4- **قرارداد آتی:** قراردادی است که فروشنده براساس آن متعهد می‌شود در سررسید معین، مقدار معینی از کالای مشخص را به قیمتی که الان تعیین می‌کنند بفروشد و در مقابل طرف دیگر قرارداد متعهد می‌شود آن کالا را با آن مشخصات خریداری کند و برای جلوگیری از امتناع طرفین از انجام قرارداد، طرفین به صورت شرط ضمن عقد متعهد می‌شوند مبلغی را به عنوان وجه تضمین نزد اتاق پایاپای بگذارند و متعهد می‌شوند متناسب با تغییرات قیمت آتی، وجه تضمین را تعدیل کنند و اتاق پایاپای از طرف آنان وکالت دارد متناسب با تغییرات، بخشی از وجه تضمین هر یک از طرفین را به عنوان اباحه تصرف در اختیار دیگری قرار دهد و او حق استفاده از آن را خواهد داشت تا در سررسید با هم تسویه کنند.

5- **قرارداد اختیار خرید:** مطابق این قرارداد، خریدار اختیار، با پرداخت مبلغی حق پیدا می‌کند مقدار معینی کالا یا اوراق بهادار مبتنی بر کالا به قیمت معین در تاریخ معین از فروشنده اختیار خریداری کند و فروشنده اختیار، متعهد می‌شود در صورت درخواست خریدار اختیار، آن مقدار کالا یا اوراق بهادار مبتنی بر کالا را به قیمت مذکور به وی بفروشد.

6- **قرارداد اختیار فروش:** مطابق این قرارداد، خریدار اختیار، با پرداخت مبلغی حق پیدا می‌کند مقدار معینی کالا یا اوراق بهادار مبتنی بر کالا به قیمت معین در تاریخ معین به فروشنده اختیار بفروشد و فروشنده اختیار، متعهد می‌شود در صورت درخواست خریدار اختیار، آن مقدار کالا یا اوراق بهادار مبتنی بر کالا را به قیمت مذکور از وی خریداری کند.

تبصره 1: سایر قراردادهای قابل معامله در بورس کالای ایران به پیشنهاد هیأت مدیره سازمان به تصویب شورای عالی بورس خواهد رسید.

تبصره 2: مقررات معاملات بندهای 4، 5، 6 این ماده در دستورالعمل‌های جداگانه‌ای به تصویب هیأت مدیره سازمان خواهد رسید.

تبصره 3: تسویه و پایاپای قراردادهای موضوع این ماده براساس دستورالعمل تسویه و پایاپای که به تصویب هیئت مدیره سازمان خواهد رسید، انجام می‌شود.

فصل چهارم: اقدامات پیش از عرضه

ماده 10: کلیه قراردادهای قابل معامله در بورس صرفاً براساس کالاها یا اوراق بهادار مبتنی بر کالای پذیرفته شده تعریف می‌گردد. انجام معاملات کالاها یا اوراق بهادار مبتنی بر کالایی که طبق مقررات پذیرفته نشده‌اند، به هیچ وجه مجاز نمی‌باشد.

ماده 11: جهت عرضه کالاها در بورس، کارگزار عرضه‌کننده باید فرم سفارش فروش تکمیل شده توسط عرضه‌کننده را به همراه اطلاعات و مستندات زیر در قالب فرم اطلاعیه عرضه و حداکثر تا ساعت 12 ظهر روز کاری قبل از روز عرضه به بورس ارایه نماید:

۱. مشخصات کالای قابل عرضه
۲. حجم کالای قابل عرضه
۳. حداکثر افزایش عرضه توسط عرضه‌کننده
۴. نوع معامله، در معامله سلف ذکر سررسید تحویل کالا و در معامله نسبه ذکر شرایط پرداخت
۵. قیمت پایه
۶. تاریخ عرضه
۷. نام عرضه‌کننده و تولیدکننده
۸. نوع تسویه شامل نقدی یا اعتباری و در صورت تسویه اعتباری تعیین میزان دقیق بخش نقدی و اعتباری و همچنین ذکر اسناد مورد نیاز جهت تسویه
۹. زمان بندی و مکان تحویل
۱۰. نوع بسته بندی
۱۱. سایر اطلاعات به درخواست بورس

تبصره: فرمت فرم‌های سفارش فروش و اطلاعیه عرضه توسط هیئت مدیره بورس تصویب می‌شود.

ماده 12: در صورتی که مستندات و مدارک موضوع ماده 11 طی مهلت مقرر و به صورت کامل به بورس ارایه گردد، بورس موظف است پس از حصول اطمینان از رعایت مقررات حداکثر تا ساعت 14 همان روز کاری، اطلاعیه عرضه را تأیید و به اتاق پایاپای ارایه نماید. اطلاعیه عرضه در صورت اعلام موافقت اتاق پایاپای، حداکثر تا ساعت 16 روز کاری قبل از عرضه توسط بورس منتشر می‌شود.

تبصره: در صورت عدم تأیید اطلاعیه عرضه، بورس مراتب را حداکثر تا ساعت 14 همان روز کاری به کارگزار عرضه‌کننده اعلام می‌کند.

ماده 13: اطلاعیه عرضه منتشره توسط بورس باید حاوی اطلاعات زیر باشد:

۱. بندهای 1 تا 10 ماده 11 این دستورالعمل که به تأیید بورس رسیده است.
۲. محدودیت نوسان قیمت پایه
۳. محدودیت نوسان قیمت مجاز در صورت وجود

۴. واحد پایه تخصیص

۵. حداقل خرید

۶. حداقل خرید جهت کشف نرخ

۷. حداقل تغییر قیمت سفارش

۸. حداکثر خرید در صورت وجود

تبصره 1: بورس قبل از شروع هر جلسه معاملاتی ترتیب زمانی عرضه‌های آن جلسه را اعلام می‌نماید.

تبصره 2: سایر اطلاعات عمومی کالا از جمله خطای مجاز تحویل، استاندارد کالا و هزینه انبارداری در قالب امیدنامه منتشر می‌شود. اطلاعات منتشره در قالب امیدنامه جزء لاینفک اطلاعاتیه عرضه است.

ماده 14: کلیه وظایف و تعهدات طرفین معامله صرفاً در چارچوب شرایط مندرج در اطلاعاتیه عرضه و مقررات می‌باشد و شرایط معامله پس از انتشار اطلاعاتیه عرضه قابل تغییر نمی‌باشد.

ماده 15: پس از انتشار اطلاعاتیه عرضه توسط بورس، فروشنده نمی‌تواند از عرضه کالا در بورس خودداری نماید، مگر اینکه مراتب و دلایل انصراف خود را قبل از عرضه به بورس اعلام و موافقت بورس را اخذ نماید.

ماده 16: در صورت انتشار آگهی فروش یا اعلام شرایط فروش کالا توسط عرضه‌کننده به هر نحو، اطلاعات مندرج در آن نباید با اطلاعاتیه عرضه منتشره توسط بورس مغایرت داشته باشد. در صورت مغایرت، اطلاعاتیه عرضه منتشره در سایت رسمی بورس مبنای انجام معامله می‌باشد.

فصل پنجم: مراحل انجام معامله

ماده 17: معاملات در بورس به دو روش حراج حضوری و حراج پیوسته انجام می‌گیرد.

ماده 18: مراحل انجام معاملات کالا به روش حراج حضوری به شرح زیر می‌باشد:

- ۱- پیش‌گشایش: در این مرحله امکان ورود، تغییر یا حذف سفارش برای کارگزار خریدار وجود دارد و کارگزار فروشنده فقط باید عرضه خود را با قیمت پایه و حجم مندرج در اطلاعاتیه عرضه وارد نماید، لیکن در این مرحله معامله‌ای انجام نمی‌شود.
- ۲- مغزله‌یابی: کلیه سفارش‌های فعال در پایان مرحله پیش‌گشایش به این مرحله منتقل می‌شود. شرایط این مرحله به شرح زیر می‌باشد:

2-1 امکان ورود و حذف سفارش‌ها وجود ندارد.

2-2 امکان افزایش حجم تقاضای خریداران و کاهش حجم عرضه فروشندگان وجود ندارد.

2-3 فروشندگان صرفاً در زمان یک سوم ابتدایی دوره، امکان افزایش میزان عرضه را دارند.

2-4 فروشندگان می‌توانند قیمت خود را حداکثر تا سطح قیمت بهترین سفارش خرید ثبت شده کاهش دهند.

2-5 خریداران می‌توانند قیمت خود را حداکثر تا سطح قیمت بهترین سفارش فروش ثبت شده افزایش دهند.

2-6 کاهش حجم هر سفارش خرید صرفاً قبل از برابری قیمت آن با قیمت بهترین سفارش فروش ثبت شده امکان‌پذیر است.

2-7 چنانچه حجم عرضه بیشتر از مجموع تقاضاهایی باشد که قیمت فروشنده را پذیرفته‌اند، معاملات با قیمت فروشنده و به میزان مجموع تقاضاهای خریدارانی که قیمت فروشنده را پذیرفته‌اند، انجام می‌شود.

2-8 چنانچه در پایان این مرحله هیچ خریداری قیمت فروشنده را نپذیرد امکان تجدید

مرحلهٔ مظنه‌یابی صرفاً برای یکبار دیگر توسط ناظر معاملات وجود دارد.

۳- **رقابت:** در صورتی که در پایان زمان مظنه‌یابی مجموع تقاضاهای خریدارانی که قیمت فروشنده را پذیرفته‌اند بیش از کل میزان عرضه باشد، سفارش خریداران مذکور وارد مرحلهٔ رقابت می‌گردد. شرایط این مرحله به شرح زیر می‌باشد:

3-1 سفارش‌های فروشندگان قابل تغییر نمی‌باشد.

3-2 خریداران حق تغییر حجم تقاضای وارده را ندارند.

3-3 خریداران صرفاً می‌توانند قیمت تقاضای خود را افزایش دهند.

3-4 در پایان مرحله رقابت، معاملات براساس اولویت‌های موضوع مادهٔ 5 این دستورالعمل انجام خواهد شد.

3-5 در صورتی که به دلیل وجود محدودیت نوسان قیمت مجاز، حجم تقاضاهایی که سقف قیمت مجاز را پذیرفته‌اند بیش از کل حجم عرضه باشد، عرضه به روش تسهیم به نسبت انجام خواهد شد. پس از تسهیم به نسبت، مقادیر تخصیص یافته به هر یک از کارگزاران نسبت به واحد پایهٔ تخصیص، گرد می‌شوند.

۴- **نظارت:** این مرحله پس از پایان زمان معاملات، جهت انجام اقدامات ناظر بازار از جمله تأیید معاملات می‌باشد.

۵- **عرضهٔ مازاد:** در صورتی که حجم عرضه در پایان مرحلهٔ مظنه‌یابی از تقاضاهایی که قیمت عرضه‌کننده را پذیرفته‌اند بیشتر باشد، مازاد عرضه در این مرحله قابل معامله می‌باشد. خریداران می‌توانند با ارایه تقاضای خرید با قیمت معاملات انجام شده در پایان مرحلهٔ مظنه‌یابی، اقدام به خرید عرضه‌های مازاد نمایند. مرحلهٔ عرضهٔ مازاد از پایان مرحله نظارت آغاز و حداکثر تا پایان زمانی از روز جاری معاملاتی که هیئت مدیره بورس تعیین می‌کند ادامه می‌یابد.

شرایط معاملات عرضهٔ مازاد به شرح ذیل می‌باشد:

5-1 در صورتی که قسمتی از حجم عرضه اعلامی طبق اطلاعیهٔ عرضه یا عرضه افزایش یافته در مرحلهٔ مظنه‌یابی معامله نگردد، این مازاد در سامانهٔ معاملاتی باقیمانده و تا پایان مرحلهٔ عرضهٔ مازاد قابل معامله می‌باشد.

5-2 عرضه مازاد با پیشنهاد عرضه‌کننده و موافقت بورس می‌تواند تا پایان روز کاری قبل از روز عرضه بعدی نماد معاملاتی یا یک هفته پس از روز عرضه، هر کدام که کمتر باشد، معامله شود.

5-3 در صورت منتقل شدن عرضهٔ مازاد به روزهای کاری بعد کارگزار عرضه‌کننده صرفاً تا 9 صبح روز کاری بعد می‌تواند عرضه مازاد را از سامانه معاملاتی حذف نماید. در غیر اینصورت عرضه مازاد تا پایان مرحلهٔ عرضهٔ مازاد آن روز معاملاتی قابل معامله خواهد بود.

5-4 در صورتی که در پایان مرحلهٔ نظارت کارگزار عرضه‌کننده درخواست افزایش مازاد عرضه را بدهد، افزایش مازاد با تأیید بورس امکان‌پذیر است.

تبصره: طول مدت هر یک از مراحل فوق توسط هیأت مدیرهٔ بورس تعیین و حداقل 3 روز کاری قبل از اعمال اطلاع‌رسانی می‌گردد. تغییر طول مدت مراحل فوق حین جلسه معاملاتی مجاز نمی‌باشد.

ماده 19: مراحل انجام معاملات اوراق بهادار مبتنی بر کالا به روش حراج پیوسته به شرح زیر می‌باشد:

1. **پیش‌گشایش:** مرحلهٔ ابتدایی معاملات است که در آن امکان ورود، تغییر یا حذف سفارش وجود دارد لیکن معامله‌ای انجام نمی‌شود.

2. **مرحله گشایش:** این مرحله بلافاصله پس از مرحله پیش‌گشایش است و در آن، سفارش‌های موجود در سامانه معاملات براساس ساز و کار حراج تک قیمتی انجام می‌شود.
 3. **مرحله پیوسته:** این مرحله پس از انجام مرحله گشایش شروع و در آن به محض تطبیق قیمت سفارش‌های وارد شده به سامانه معاملات، معامله انجام می‌شود.
 4. **مرحله حراج تک قیمتی پایانی:** این مرحله پس از خاتمه مرحله پیوسته شروع می‌شود. طی این مرحله امکان ورود، تغییر یا حذف سفارش توسط کارگزاران وجود دارد لیکن معامله‌ای انجام نمی‌شود. در پایان این مرحله سفارش‌های موجود در سامانه معاملات براساس سازوکار حراج تک قیمتی اجرا می‌شود.
 5. **مرحله معاملات پایانی:** مرحله پایانی جلسه معاملات است که طی آن ورود سفارش و انجام معامله صرفاً با قیمت پایانی امکان‌پذیر است.
- تبصره 1:** انجام مراحل یک الی سه فوق در روش حراج پیوسته الزامی است. انجام مراحل چهار و پنج پس از تصویب در هیئت مدیره بورس و اطلاع رسانی آن حداقل سه روز کاری قبل از اعمال، امکان پذیر می‌باشد.
- تبصره 2:** هیأت مدیره بورس می‌تواند در روش حراج پیوسته، زمانی را خارج از جلسه معاملات، برای ورود سفارش‌ها تعیین نماید.
- تبصره 3:** طول مدت هر یک از مراحل فوق توسط هیأت مدیره بورس تعیین و حداقل 3 روز کاری قبل از اعمال اطلاع‌رسانی می‌گردد. تغییر طول مدت مراحل فوق حین جلسه معاملات مجاز نمی‌باشد.
- ماده 20:** سفارش‌های وارد شده به سامانه معاملات، حداقل باید حاوی موارد زیر باشد:

1. نماد معاملاتی
 2. تعیین خرید یا فروش بودن سفارش
 3. اعتبار زمانی سفارش
 4. حجم سفارش
 5. نوع سفارش و شرایط قیمتی آن
 6. کد معاملاتی
- تبصره 1:** انواع سفارش به لحاظ شرایط قیمتی و اعتبار زمانی توسط هیأت مدیره بورس تعیین و حداقل 3 روز کاری قبل از اعمال اطلاع‌رسانی می‌گردد.

تبصره 2: بورس باید از ورود سفارش‌هایی که در آن شرایط اطلاعیه عرضه رعایت نشده است، جلوگیری نماید.

فصل ششم: ضوابط معاملات تالار

ماده 21: تالار معاملات زیر نظر ناظر معاملات، براساس مقررات و طبق اختیارات و مسئولیتهای محوله اداره خواهد شد.

ماده 22: در صورتی که هیأت مدیره بورس برای یک نماد محدودیت نوسان قیمت مجاز تعریف نماید، کلیه سفارش‌های وارده به سامانه معاملات برای آن نماد باید در محدوده نوسان قیمت مجاز باشد. محدوده نوسان قیمت مجاز توسط هیأت مدیره بورس تصویب و تا پایان روز قبل از عرضه اطلاع‌رسانی می‌گردد.

ماده 23: در صورتی که قیمت پایه پیشنهاد شده در اطلاعیه عرضه، خارج از محدوده

نوسان قیمت پایه باشد، بورس می‌تواند از انتشار اطلاعیه عرضه جلوگیری کند.

تبصره: محدوده نوسان قیمت پایه توسط هیأت مدیره بورس تعیین و حداقل 3 روز کاری قبل از اعمال اطلاع‌رسانی می‌گردد.

ماده 24: بورس می‌تواند روش محاسبه قیمت پایه برخی از کالاهای پذیرفته شده را براساس فرمول مشخصی اعلام کند. در این صورت عرضه‌کننده مکلف به عرضه کالای خود با قیمت پایه محاسبه شده براساس فرمول مذکور می‌باشد.

تبصره: فرمول تعیین قیمت پایه به پیشنهاد عرضه‌کننده به تأیید بورس رسیده و حداقل 3 روز کاری قبل از اعمال توسط بورس اطلاع‌رسانی می‌گردد.

ماده 25: میزان واحد پایه تخصیص، حداقل خرید، حداقل تغییر قیمت سفارش، حداقل عرضه و حداکثر خرید توسط هیأت مدیره بورس مصوب می‌گردد. کارگزاران باید در دریافت، ثبت و تخصیص سفارش‌ها، محدودیت‌های فوق‌الذکر را رعایت نمایند. بورس از ورود سفارش‌ها و یا انجام معاملاتی که محدودیت‌های مذکور را رعایت ننماید، جلوگیری خواهد کرد.

تبصره: اعمال هر گونه محدودیت حجمی یا سهمیه‌بندی در خرید، فروش و یا تخصیص کالا خارج از موارد موضوع این ماده مجاز نمی‌باشد.

ماده 26: در صورتی که سفارش‌های تطبیق یافته یک نماد طی یک جلسه معاملاتی کمتر از حداقل خرید جهت کشف نرخ باشد، تطبیق سفارش‌های مذکور نمی‌تواند مورد تأیید بورس قرار گیرد و معامله‌ای انجام نمی‌شود.

تبصره: حداقل خرید جهت کشف نرخ توسط هیأت پذیرش تعیین و تا پایان روز قبل از عرضه اطلاع‌رسانی می‌گردد.

ماده 27: هرگونه عرضه کالا به صورت یکجا، به لحاظ جلوگیری نمودن از ایجاد انحصار صرفاً با موافقت مدیرعامل بورس و پس از درج در اطلاعیه عرضه امکان‌پذیر است.

ماده 28: در صورتی که برای یک نماد معاملاتی حراج حضوری انجام شود و به دلیل عدم وجود تقاضای کافی معامله‌ای بر روی آن نماد صورت نپذیرد، امکان حراج مجدد نماد تا پایان آن جلسه معاملاتی وجود دارد. در این حالت باید کارگزاران متقاضی خرید، درخواست خود را قبل از پایان جلسه معاملاتی به بورس اعلام نمایند. در صورت موافقت بورس با عرضه مجدد، عرضه‌کننده ملزم به عرضه مجدد در همان جلسه معاملاتی می‌باشد.

ماده 29: کارگزاران می‌توانند جهت شرکت در رقابت برای خرید از یک کد تجمیعی استفاده نمایند. کد تجمیعی صرفاً براساس سفارش‌های ثبت شده مشتریان در سامانه و پس از کنترل مقررات مربوط به ثبت سفارش، استفاده می‌شود.

تبصره: کارگزاران موظفند پس از قطعی شدن معامله و براساس سفارش‌های ثبت شده قبل از معامله، نسبت به تخصیص کالا یا اوراق بهادار مبتنی بر کالای خریداری شده برای هر یک از مشتریان، طبق دستورالعمل ثبت سفارش کالا در بورس کالای ایران اقدام نمایند.

ماده 30: مدیرعامل بورس صرفاً در شرایط زیر می‌تواند تمام یا تعدادی از معاملات را تأیید نماید .

الف) بر اساس تقاضای کارگزار به دلیل وقوع آن دسته از اشتباهاتی که طبق مقررات مصوب هیأت مدیره سازمان احصاء می‌شود.

- (ب) معاملاتی که با نوسان غیرعادی قیمت همراه باشد.
- (ج) خطای معاملاتی متأثر از اشکال سامانه معاملاتی
- (د) عدم رعایت محدودیت‌های حجمی اعلام شده
- (ه) عدم رعایت مقررات ثبت سفارش
- (و) سایر موارد طبق قوانین و مقررات

تبصره 1: بورس باید مراتب عدم تایید معامله را به نحو مقتضی به کارگزار خریدار و کارگزار فروشنده اعلام نماید.

تبصره 2: کلیه مدارک، سوابق و دلایل عدم تایید معاملات طبق این ماده، باید نزد بورس نگهداری و حسب درخواست، به سازمان ارسال گردد.

ماده 31: برای کلیه معاملات قطعی شده توسط بورس گواهینامه انجام معامله صادر و جهت انجام امور تسویه به اتاق پایاپای ارسال می‌گردد.

فصل هفتم: سایر مقررات

ماده 32: در صورتی که به دلیل حوادث غیرمترقبه تمام یا بخشی از وظائف یا مسئولیت‌های اشخاص ذیربط در معامله طبق این دستورالعمل امکان‌پذیر نباشد، با حکم مرجع ذیصلاح، از این بابت مسئولیتی متوجه اشخاص مذکور نمی‌گردد.

ماده 33: نرخ‌های خدمات و کارمزدهای بورس و نحوه وصول آن در چارچوب سقف‌های مصوب هیأت مدیره سازمان، توسط هیأت مدیره بورس تصویب و اعمال می‌گردد.

ماده 34: کلیه مواردی که مطابق این دستورالعمل باید توسط بورس اعلام، منتشر و یا اطلاع‌رسانی شود، از طریق سایت رسمی بورس انجام خواهد گرفت.

ماده 35: این دستورالعمل دوماه پس از ابلاغ اجرایی گردیده و آیین‌نامه معاملات بورس فلزات تهران مصوب 1382/6/3 شورای بورس فلزات لغو می‌گردد. در خصوص کلیه معاملاتی که قبل از لازم الاجرا شدن این دستورالعمل در بورس کالای ایران انجام شده است، ضوابط آیین‌نامه معاملات بورس فلزات تهران مصوب 1382/6/3 شورای بورس فلزات مجری است.

3) دستورالعمل انتشار اطلاعات معاملات توسط بورس کالای ایران (مصوب 1388/11/17)

هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار

در اجرای مواد 9 و 16 آیین‌نامه اجرایی قانون بازار اوراق بهادار این دستورالعمل در 13 ماده و 5 تبصره در تاریخ 1388/11/17 به تصویب هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار رسید.

فصل اول - تعاریف و کلیات

ماده 1- کلیه تعاریف مندرج در قانون بازار اوراق بهادار و آیین‌نامه معاملات شرکت بورس کالای ایران با همان مفاهیم در این دستورالعمل به کار رفته است. سایر اصطلاحات به کار رفته در این دستورالعمل به شرح زیر است:

1. بورس: در این دستورالعمل، شرکت بورس کالای ایران (سهامی عام) است.
2. سازمان: سازمان بورس و اوراق بهادار است.
3. اطلاعات معاملات: اطلاعات مندرج در ماده 2 این دستورالعمل است.
4. انتشار: اعلان عمومی اطلاعات معاملات است.
5. قیمت پایانی: قیمتی است که برای هر کالا در پایان معاملات روزانه براساس روش مصوب هیأت مدیره بورس، محاسبه و توسط بورس اعلام می‌شود.
6. قیمت پایه: قیمتی است که عرضه‌کننده ملزم است برای عرضه کالا در بورس طبق مقررات اعلام نماید. این قیمت مبنای شروع حراج است.
7. مقررات: تمامی الزاماتی است که توسط اشخاص ذیصلاح در چارچوب اختیارات قانونی آنها در خصوص بازار اوراق بهادار و فعالان آن به تصویب رسیده و جهت اجرا ابلاغ شده است.

فصل دوم - موارد انتشار

ماده 2- "اطلاعات معاملات" عبارت است از:

- الف) اطلاعات کالاهای پذیرفته شده که باید به تفکیک نماد معاملاتی کالا اعلام شود شامل:
1. نام کالاهای عرضه شده و بازار، تابلو و رینگ معاملاتی آن؛
 2. نام عرضه‌کننده، تولیدکننده و محل تحویل کالاها و سایر شرایط اعلامی عرضه؛
 3. تاریخ و زمان معامله و تاریخ آخرین معامله قبلی؛
 4. نوع معامله از جمله نقدی، سلف، نسیه و سایر معاملاتی که در بورس انجام می‌شود؛
 5. سررسید تسویه و نحوه پرداخت برای معاملات نسیه و سررسید تحویل برای معاملات سلف؛
 6. قیمت شامل پایه، کمترین، بیشترین، میانگین موزون و پایانی معاملات؛
 7. تغییرات قیمت پایانی معامله نسبت به قیمت پایانی آخرین معامله بر حسب ریال و درصد؛
 8. حجم و ارزش عرضه و مجموع تقاضای وارده در زمان حراج؛

9. حجم و ارزش معاملات به تفکیک معاملات انجام شده به صورت حراج و مزاد

عرضه

10. تعداد دفعات معامله یا تعداد قراردادهای اصلی و قراردادهای جزء و تعداد خریداران؛

(ب) اطلاعات معاملات قراردادهای آتی پذیرفته شده که باید به تفکیک نماد معاملاتی قرارداد آتی اعلام شود شامل:

1. نام و نماد دارایی پایه

2. اندازه قرارداد

3. واحد قیمت‌ها

4. ماه تحویل (سررسید)

5. قیمت شامل آغازین، کمترین، بیشترین، میانگین و آخرین معامله؛

6. قیمت تسویه و میزان تغییرات آن نسبت به روز گذشته در مورد اطلاعات روزانه، هفته گذشته در مورد

اطلاعات هفتگی و ماه گذشته در مورد اطلاعات ماهانه بر حسب ریال و درصد؛

7. حداکثر و حداقل قیمت در طول دوره قرارداد؛

8. حجم و ارزش معاملات؛

9. تعداد کل قراردادهای باز و اختلاف آن با روز گذشته در مورد اطلاعات روزانه، هفته گذشته در مورد اطلاعات

هفتگی و ماه گذشته در مورد اطلاعات ماهانه به تعداد و درصد؛

10. تعداد دفعات معامله، تعداد خریداران و فروشندگان؛

11. حجم و ارزش معاملات به تفکیک خریداران و فروشندگان حقیقی و حقوقی؛

(ج) اطلاعات بورس، به تفکیک بازارها و تابلوها شامل:

1. شاخص‌ها طبق مقررات مربوطه؛

2. حجم، ارزش و تعداد دفعات معاملات؛

3. تعداد خریداران و فروشندگان؛

4. تعداد کالاها و اوراق بهادار مبتنی بر کالای پذیرفته شده و تعداد کالاها و اوراق بهادار مبتنی بر کالای معامله

شده؛

فصل سوم - شیوه انتشار

ماده 3- "اطلاعات معاملات" باید در زمان‌های مقرر زیر منتشر شود:

1. روزانه، حداکثر تا پایان وقت همان روز؛
 2. تجمیعی هفته، حداکثر تا ساعت 12 اولین روز کاری هفته بعد؛
 3. تجمیعی ماه، حداکثر تا سه روز کاری پس از پایان همان ماه.
- تبصره 1: انتشار اطلاعات موضوع این دستورالعمل در فواصل زمانی کوتاه‌تر و در حین بازار نیز توسط بورس امکان‌پذیر می‌باشد.

تبصره 2: یک نسخه از اطلاعات منتشره موضوع بندهای 1 تا 3 این ماده باید پس از تأیید بورس، به صورت کاغذی و الکترونیکی در سوابق بورس نگهداری شود.

ماده 4- به منظور اطمینان از دسترسی هم‌زمان، منصفانه و عادلانه عموم به اطلاعات معاملات، بورس موظف است این اطلاعات را در مهلت‌های مقرر در این دستورالعمل، در سایت اینترنتی رسمی خود منتشر نماید.

ماده 5- بورس مکلف است سابقه اطلاعات معاملات منتشره را پس از تاریخ انتشار، از طریق سایت رسمی خود همواره در دسترس عموم قرار دهد.

فصل چهارم - سایر موارد انتشار

ماده 6- "بورس" مکلف است نسبت به انتشار موارد زیر نیز از طریق سایت اینترنتی خود اقدام نماید:

1. اطلاعات مربوط به عرضه کالاها حداقل تا پایان روز کاری قبل از عرضه در بورس؛
2. اطلاعیه عرضه رینگ صادراتی حداقل 3 روز کاری قبل از عرضه در بورس؛
3. اطلاعیه معاملاتی قراردادهای آتی حداقل 3 روز کاری قبل از آغاز معاملات هر قرارداد؛
4. هرگونه تغییر در حجم عرضه و حد نوسانات قیمت قبل از اعمال آن؛
5. هرگونه تغییر در مقررات معاملاتی و عملیاتی بازار قبل از اعمال آن؛
6. هرگونه تغییر در ساعات، روزهای معاملاتی، زمان شروع، خاتمه و یا طول مدت جلسه معاملاتی حداقل 3 روز کاری قبل از اعمال؛
7. روش محاسبه قیمت تسویه روزانه قراردادهای آتی و تغییرات بعد از آن حداقل یک روز کاری قبل از اعمال؛

8. هرگونه اطلاعات دیگری که "بورس" بر اساس قوانین و مقررات نسبت به انتشار آنها ملزم گردیده است.

تبصره: در شرایط اضطراری و با هماهنگی سازمان، تغییر مواعد زمانی موضوع این ماده امکان‌پذیر می‌باشد.

ماده 7- انتشار اطلاعات مربوط به جزئیات سفارشات ثبت شده در سامانه معاملاتی مجاز نبوده و صرفاً انتشار قیمت و حجم تجمیعی برای سفارش‌هایی با بهترین سه قیمت ثبت شده در سامانه معاملاتی به تفکیک نماد معاملاتی مجاز می‌باشد.

فصل پنجم - سایر ضوابط

ماده 8- بورس می‌تواند انتشار اطلاعات معاملات را طبق قراردادهای معین به شخص یا

اشخاص دیگری واگذار کند، لیکن مسئولیت‌های مندرج در این دستورالعمل کماکان بر عهده بورس است.

ماده 9- مفاد این دستورالعمل محدودیتی برای بورس جهت فروش و توزیع اطلاعاتی که مطابق این دستورالعمل و مقررات مجاز به انتشار آن می‌باشد، ایجاد نمی‌کند.

ماده 10- انتشار هرگونه اطلاعات مربوط به معاملات توسط بورس منحصرأ در محدوده مفاد این دستورالعمل و سایر مقررات مجاز می‌باشد. انتشار هرگونه اطلاعات خارج از موارد مصوب، منوط به محرمانه نبودن این اطلاعات و کسب مجوز از سازمان خواهد بود.

تبصره: رعایت مفاد این ماده توسط سایر اشخاص مجاز که به هر نحو اقدام به انتشار اطلاعات معاملات بورس می‌نمایند نیز الزامی است.

ماده 11- نقض ضوابط این دستورالعمل از جمله موارد زیر حسب مورد تخلف مدیرعامل، مدیران و اعضای هیأت مدیره بورس محسوب شده و هیأت مدیره سازمان براساس مقررات به آن رسیدگی خواهد کرد:

1. تأخیر در انتشار اطلاعات
2. عدم انتشار اطلاعات
3. انتشار اطلاعات ناقص
4. انتشار اطلاعات خلاف واقع
5. انتشار اطلاعاتی که طبق مقررات، بورس مجاز به انتشار آن نیست

تبصره: در مواردی که تأخیر یا عدم انتشار اطلاعات به تشخیص سازمان، ناشی از اشکالات سیستمی باشد، موارد اشاره شده تخلف محسوب نمی‌گردد.

ماده 12- در صورتی که بورس نسبت به اصلاح اطلاعات منتشره قبلی موضوع این دستورالعمل اقدام نماید مکلف است دلیل یا دلایل آن را ذیل اطلاعات اصلاح شده‌ای که منتشر می‌کند درج نماید.

ماده 13- در صورت لزوم، این دستورالعمل به ترتیب زیر اصلاح خواهد شد:

1. به پیشنهاد هیأت مدیره بورس و تصویب هیأت مدیره سازمان
2. به پیشنهاد رئیس سازمان و تصویب هیأت مدیره سازمان

4) دستورالعمل اجرایی رینگ صادراتی بورس کالای ایران (مصوب 1388/5/24 هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار)

این دستورالعمل براساس پیشنهاد مورخ 88/4/23 بورس کالای ایران، در تاریخ 1388/5/24 شامل 21 ماده و 18 تبصره، به تصویب هیئت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار رسید.

ماده 1- اصطلاحات و واژه‌های بکار گرفته‌شده در این دستورالعمل دارای معانی زیر می‌باشند:

- 1- **استانداردهای تجارت بین‌المللی:** شامل شرایط انتقال مالکیت، مخاطرات و قیمت کالا و تعهدات طرفین یک معامله براساس آخرین قواعد پذیرفته شده تجارت بین‌المللی می‌باشد.
- 2- **اطلاعیه عرضه:** سندی است که بورس براساس اطلاعات دریافتی عرضه از کارگزار فروشنده تنظیم و از طریق سایت رسمی خود و سامانه معاملاتی به عموم و کارگزاران اطلاع‌رسانی می‌نماید. مجموعه اطلاعات عرضه که کارگزار فروشنده ملزم به ارائه آن به بورس می‌باشد و فرم اطلاعیه عرضه به تصویب هیئت مدیره بورس می‌رسد.
- 3- **اعلامیه پیش‌گشایش (Pre-advice):** سندی است حاوی اطلاعات اولیه اعتبار اسنادی که در مواقع مقتضی توسط بانک گشایش کننده اعتبار اسنادی به بانک طرف فروشنده ارسال می‌گردد.
- 4- **بازار هدف بین‌المللی:** منظور مقصدی خارج از ایران است که فروشنده و خریدار با هدف انتقال کالا به آن مقصد، کالا را در رینگ صادراتی معامله می‌نمایند.
- 5- **بورس:** بورس کالای ایران (شرکت سهامی عام) است.
- 6- **پیش فاکتور (پرفرما):** سندی است تعهدآور که پس از انجام معامله در بورس از سوی فروشنده صادر و کلیه شرایط معامله در آن درج می‌گردد.
- 7- **تسویه:** عبارت است از تأیید انجام فرآیند صدور حواله خرید توسط فروشنده و پرداخت وجه معامله یا تصفیه آن توسط خریدار، از جانب بورس طبق مستندات دریافتی که براساس آن معامله قطعی می‌گردد.
- 8- **تقاضا:** عبارت است از اعلام آمادگی برای خرید مقدار معینی کالا از طرف کارگزار خریدار.
- 9- **حواله خرید:** سندی است که توسط بورس، فروشنده یا کارگزار فروشنده به نام خریدار صادر یا تأیید می‌شود و خریدار می‌تواند با ارائه آن به انبارهای اعلام شده توسط فروشنده و مورد تأیید بورس کالای خریداری شده را تحویل گیرد.
- 10- **خسارت:** مبلغی است که هر یک از طرفین قرارداد یا اشخاص ثالث حسب مورد در صورت فعل یا ترک فعل معین طبق مقررات و توافقات فی‌مابین موظف به پرداخت آن می‌باشند.

- 11- **روز کاری:** روزهایی است که جزء تعطیلات رسمی کشور جمهوری اسلامی ایران نیست و بورس در آن روز طبق مقررات فعالیت دارد.
- 12- **رینگ صادراتی:** جلسه معاملاتی بورس برای معامله کالاهایی می‌باشد که مقصد آنها صرفاً بازار هدف بین‌المللی است.
- 13- **سازمان:** "سازمان بورس و اوراق بهادار" ایران است.
- 14- **سامانه معاملاتی:** شبکه الکترونیک یا غیر الکترونیکی است که بورس و کارگزاران از آن برای انجام معاملات استفاده می‌نمایند.
- 15- **شرایط پرداخت:** شرایط تسویه وجه معامله اعم از نقدی، اعتباری، نقدی و اعتباری و یا هر روش پرداخت دیگر که طبق مقررات مورد قبول بورس بوده و در اطلاعیه عرضه اعلام می‌گردد.
- 16- **شرایط تحویل:** شرایطی است شامل کیفیت کالا، نوع بسته‌بندی، وسیله حمل و نقل، مابه‌التفاوت حمل، وضعیت اظهارنامه گمرکی و سایر مواردی که طبق مقررات در اطلاعیه عرضه اعلام و فروشنده کالای معامله‌شده را براساس آن به خریدار تحویل می‌دهد.
- 17- **شرایط غیرمترقبه (فرس ماژور):** شرایطی است خارجی، غیرقابل اجتناب و غیر قابل پیش بینی که در نتیجه وقوع آن متعهد اعم از خریدار و فروشنده قادر به انجام تعهد خود نباشد.
- 18- **عدم رقابت:** وضعیتی است که در رینگ صادراتی متقاضیان خرید قیمت پایه عرضه را پذیرفته‌اند، لیکن جمع تقاضای کالا از عرضه کالا کمتر است.
- 19- **عرضه:** عبارت است از اعلام آمادگی برای فروش مقدار معینی کالا از طرف کارگزار فروشنده.
- 20- **عرضه مجدد:** منظور عرضه‌ای است که پس از عدم معامله کالا در عرضه نوبت اول در همان رینگ صادراتی انجام می‌شود.
- 21- **عرضه نوبت اول:** منظور اولین عرضه یک کالا در طی یک رینگ صادراتی بورس است.
- 22- **قیمت پایه:** قیمتی است که عرضه‌کننده ملزم است برای عرضه کالا در بورس طبق مقررات اعلام نماید. این قیمت مبنای شروع حراج در رینگ صادراتی است.
- 23- **قیمت معامله:** قیمتی است که معامله در رینگ صادراتی براساس آن صورت می‌گیرد و علاوه بر ثبت در سیستم معاملاتی بورس توسط بورس اعلام می‌گردد.
- 24- **قیمت نهایی:** قیمتی است که حسب شرایط پرداخت اعلام شده در اطلاعیه عرضه، در زمان تحویل، حمل یا بارگیری کالای معامله شده مشخص می‌گردد.

- 25- **کارگزار:** یکی از کارگزاران مجاز پذیرفته شده در بورس است که کالا را برای دیگران و به حساب آنها معامله می‌نماید.
- 26- **مابه‌التفاوت حمل:** میزان نوسان وزن یا حجم کالاهای معامله‌شده در هنگام تحویل که از نظر بورس مجاز می‌باشد.
- 27- **مشتری:** شخصی است که متقاضی خرید یا فروش کالا در بورس است.
- 28- **مقررات:** الزاماتی است که توسط مراجع ذیصلاح در چارچوب اختیارات آنها وضع شده و بورس، کارگزار، مشتریان و سایر اشخاص ذیربط بورس موظف به رعایت آنها هستند.
- 29- **هزینه‌های جانبی:** کلیه هزینه‌هایی است که طبق شرایط پرداخت، خریدار علاوه بر قیمت معامله موظف به پرداخت یا تصفیه آن می‌باشد.
- 2- **ماده** - بورس مکلف است با رویه معینی که به تصویب هیئت مدیره بورس می‌رسد، خریداران رینگ صادراتی را قبل از هرگونه معامله در بورس نزد خود ثبت نماید. عرضه‌کنندگان کالاهای صادراتی، کارگزاران و خریداران موظفند اطلاعات مورد نیاز را حسب درخواست به بورس ارائه نمایند.
- تبصره:** ثبت سفارش خریدار توسط کارگزار جهت انجام معامله در رینگ صادراتی منوط به ثبت نام خریدار در فهرست خریداران رینگ صادراتی است.
- 3- **ماده** - بورس مکلف است برای کالاهایی که در رینگ صادراتی عرضه می‌شوند شناسه معاملاتی مجزا از شناسه آن کالا در سایر رینگ‌های معاملاتی خود تعریف و از آن استفاده نماید.
- 4- **ماده** - بورس مکلف است قبل از شروع هر رینگ صادراتی آخرین نرخ‌های معادل ریال اعلامی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و یا یکی از بانک‌های دیگر دارای عاملیت از طرف بانک مرکزی برای ارزهای خارجی که عرضه‌های آن روز بر مبنای آنها صورت می‌گیرد را از طریق سایت رسمی خود به اطلاع عموم برساند.
- تبصره 1:** نرخ‌های معادل ریال اعلام‌شده در هر روز براساس این ماده مبنای کلیه محاسبات بورس برای تسویه معاملات آن روز، کارمزدها، خسارت‌ها و سایر هزینه‌ها خواهد بود.
- تبصره 2:** در صورت درخواست خریدار و موافقت فروشنده و اعلام کتبی مراتب توسط کارگزار فروشنده مبنی بر تسویه معامله با ارزی غیر از ارز اعلام شده قبلی به بورس، ارز توافق شده جدید می‌تواند مبنای تسویه قرار گیرد. هیئت مدیره بورس موظف است یک مرجع معتبر بین‌المللی یا داخلی اعلام‌کننده نرخ‌های تبدیل ارز را تعیین نماید.
- 5- **ماده** - بورس موظف است اطلاعات هر عرضه را که به تأیید فروشنده رسیده است از طریق کارگزار فروشنده دریافت و حداقل 3 روز کاری قبل از عرضه در بورس، از طریق سایت رسمی خود و سامانه معاملاتی در قالب اطلاعیه عرضه به عموم و کارگزاران اطلاع‌رسانی نماید.

تبصره ۵: در صورتیکه کارگزار فروشنده تغییری در اطلاعات عرضه را به بورس اعلام

نماید، اطلاعیه عرضه بورس حداکثر برای 3 روز کاری پس از روز عرضه نوبت اول معتبر خواهد بود، لیکن بورس موظف است حداقل تا ساعت 24 هر روز، برنامه عرضه‌های نوبت اول رینگ صادراتی روز کاری آینده خود را از طریق سایت رسمی و سامانه معاملاتی خود به عموم و کارگزاران اعلام نماید.

ماده 6- قیمت نهایی طبق اعلام فروشنده در اطلاعیه عرضه می‌تواند متفاوت با قیمت معامله باشد. به هر ترتیب قیمت نهایی باید بر مبنای قیمت معامله محاسبه گردد.

تبصره: فروشنده مکلف است جزئیات نحوه محاسبه قیمت نهایی را بر اساس قیمت معامله و همچنین هزینه‌های جانبی کالای عرضه شده را از طریق کارگزار خود به بورس اعلام نماید. درج این اطلاعات در اطلاعیه عرضه توسط بورس الزامی است.

ماده 7- کارگزار خریدار مکلف است هنگام دریافت سفارش خرید حداقل معادل پنج درصد ارزش معامله را، براساس قیمت پایه کالای عرضه‌شده جهت تأمین هزینه‌ها و خسارت‌های مذکور در این دستورالعمل، از خریدار دریافت و در حساب پیش دریافت از مشتری منظور نماید. در هر صورت جبران تمامی کارمزدها، هزینه‌ها و خسارت‌هایی که طبق مقررات باید از محل پنج درصد مذکور تأمین گردد، بر عهده کارگزار خریدار خواهد بود.

ماده 8- کلیه معاملات انجام گرفته در رینگ صادراتی با تأیید بورس قطعی می‌گردد. بورس مکلف است پس از پرداخت وجه معامله توسط خریدار یا اخذ تأییدیه فروشنده مبنی بر تسویه معامله توسط خریدار نسبت به قطعی کردن معامله طبق رویه خود اقدام نماید و کلیه کارمزدهای متعلقه و خسارت‌های مربوطه را براساس ارزش کالا به قیمت معامله از طرفین وصول نماید. کارمزدهای اخذ شده مذکور قطعی بوده و قابل استرداد نمی‌باشد.

ماده 9- در تسویه نقدی معامله، خریدار حداکثر 5 روز کاری از تاریخ معامله مهلت خواهد داشت تا معامله را تسویه نماید و این مدت به هیچ وجه قابل تمدید نیست.

تبصره 1: در صورت تسویه نقدی معامله پس از سپری شدن 5 روز کاری از تاریخ معامله، کارگزار خریدار مکلف است به ازای هر روز تقویمی تأخیر 0/25 درصد ارزش کالا به قیمت معامله را به عنوان خسارت از طریق بورس به فروشنده پرداخت نماید. دوره پرداخت خسارت تأخیر حداکثر 10 روز تقویمی است.

تبصره 2: چنانچه خریدار نتواند از طریق کارگزار خود طی مدت 10 روز تقویمی پس از پایان مهلت تسویه نقدی نسبت به تسویه تعهدات خود اقدام نماید، معامله مورد نظر کن لم یکن تلقی گردیده و کارگزار خریدار مکلف است کلیه کارمزدهای متعلقه و 2/5 درصد ارزش کالا به قیمت معامله را به عنوان خسارت از طریق بورس به فروشنده پرداخت نماید.

ماده 10- در صورتی که حسب اطلاعیه عرضه، پرداخت تمام یا بخشی از وجه معامله از طریق اعتبار اسنادی یا ضمانت نامه بانکی مورد قبول فروشنده باشد، خریدار مکلف است حداکثر ظرف مدت 5 روز کاری پس از تاریخ معامله اعلامیه پیش‌گشایش و حداکثر ظرف مدت 10 روز کاری پس از تاریخ معامله، اعتبار اسنادی را براساس شرایط اعلامی از طرف فروشنده در اطلاعیه عرضه گشایش یا ضمانت نامه بانکی را ارائه نماید و همزمان به فروشنده، کارگزار فروشنده و بورس اطلاع دهد.

تبصره 1: مدارک و اسنادی که لازم است خریدار ضمن اعلام گشایش اعتبار اسنادی یا

ارائه ضمانت نامه بانکی به فروشنده، کارگزار فروشنده و بورس ارائه گردد، توسط هیئت مدیره بورس تعیین می‌شود.

تبصره 2: در صورت گشایش اعتبار اسنادی یا ارائه ضمانت نامه بانکی توسط خریدار پس از سپری شدن 10 روز کاری از تاریخ معامله، کارگزار خریدار مکلف است به ازای هر روز تقویمی تأخیر معادل 0/25 درصد ارزش کالا به قیمت معامله را به عنوان خسارت تأخیر از طریق بورس به فروشنده پرداخت نماید. دوره پرداخت خسارت تأخیر حداکثر 10 روز تقویمی است.

تبصره 3: چنانچه خریدار نتواند از طریق کارگزار خود طی مدت 10 روز تقویمی پس از پایان مهلت گشایش اعتبار اسنادی یا ارائه ضمانت نامه بانکی نسبت به تسویه تعهدات موضوع این ماده اقدام نماید، معامله مورد نظر کن لم یکن تلقی گردیده و کارگزار خریدار مکلف است کلیه کارمزدهای متعلقه و 2/5 درصد ارزش کالا به قیمت معامله را به عنوان خسارت از طریق بورس به فروشنده پرداخت نماید.

تبصره 4: از آنجایی که تمام یا بخشی از وجه معاملات موضوع این ماده بصورت اعتباری توسط فروشنده تسویه می‌گردد، مسئولیت بورس کالا صرفاً تا گشایش اعتبار اسنادی یا ارائه ضمانت نامه بانکی در مهلت‌های مقرر در این دستورالعمل می‌باشد و هرگونه شرط لازم از سوی فروشنده جهت ایفای تعهدات بعدی خریدار باید در اعتبار اسنادی یا ضمانت نامه بانکی پیش‌بینی و قید گردد.

ماده 11- در صورت درخواست خریدار و موافقت فروشنده، خریدار می‌تواند معامله‌ای را که تمام یا بخشی از وجه آن طبق اطلاعیه عرضه باید از طریق گشایش اعتبار اسنادی یا ارائه ضمانت نامه بانکی تسویه گردد، به صورت نقدی تسویه نماید و یا معامله‌ای را که طبق اطلاعیه عرضه باید بصورت نقدی تسویه گردد، تمام یا بخشی از وجه آن را، از طریق گشایش اعتبار اسنادی یا ارائه ضمانت نامه بانکی تسویه نماید. در این صورت کارگزار خریدار موظف است مراتب را حداکثر ظرف مدت 5 روز کاری پس از روز معامله به بورس اعلام و معامله را حسب مفاد مواد 9 و 10 این دستورالعمل حسب مورد تسویه نماید.

ماده 12- کارگزار خریدار مکلف است پس از گشایش اعتبار اسنادی یا ارائه ضمانت نامه بانکی توسط خریدار مطابق شرایط اطلاعیه عرضه، سپرده دریافتی از خریدار موضوع ماده 7 این دستورالعمل را پس از کسر هزینه‌ها و خسارت‌های موضوع این دستورالعمل، به خریدار مسترد نماید.

ماده 13- در کلیه معاملاتی که قیمت نهایی اعلام شده توسط فروشنده معادل قیمت معامله نباشد، کارگزار خریدار مکلف است حداکثر تا 10 روز کاری پس از انجام معامله اسناد لازم جهت تسویه را به کارگزار فروشنده، فروشنده و بورس ارائه نماید.

تبصره 1: اسنادی که لازم است جهت تسویه معامله ارائه شود، باید در اطلاعیه عرضه قید گردد.

تبصره 2: در صورت عدم ارائه اسناد لازم طی مهلت 10 روز کاری پس از معامله کارگزار خریدار مکلف است به ازای هر روز تقویمی تأخیر معادل 0/25 درصد ارزش کالا به قیمت معامله را به عنوان خسارت از طریق بورس به فروشنده پرداخت نماید. دوره پرداخت خسارت تأخیر حداکثر 10 روز تقویمی است.

تبصره 3: چنانچه خریدار نتواند از طریق کارگزار خود طی مدت 10 روز تقویمی پس از

پایان مهلت ارائه مستندات لازم جهت تسویه معامله نسبت به ارائه مستندات مذکور اقدام نماید، معامله مورد نظر کن لم یکن تلقی گردیده و کارگزار خریدار مکلف است کلیه کارمزدهای متعلقه و 2/5 درصد ارزش کالا به قیمت معامله را به عنوان خسارت از طریق بورس به فروشنده پرداخت نماید.

ماده 14- خریدار می‌تواند پس از انجام معامله در بورس تا قبل از پایان مهلت تسویه، از طریق کارگزار خود تقاضای فسخ معامله را بنماید. در این صورت پس از پرداخت کلیه کارمزدهای متعلقه و 2/5 درصد ارزش کالا به قیمت معامله به عنوان خسارت فروشنده توسط کارگزار خریدار، معامله مذکور فسخ خواهد گردید.

ماده 15- کارگزار فروشنده مکلف است حسب اعلام بورس، حواله خرید را بطور همزمان به بورس و کارگزار خریدار ارائه نماید. فروشنده مکلف است حداکثر تا 72 ساعت پس از زمان مندرج در اطلاعیه عرضه نسبت به تحویل کالا به خریدار یا حمل آن به مقصد خریدار اقدام نماید.

تبصره 1: در صورت تحویل کالا پس از پایان مهلت مقرر در این ماده، فروشنده موظف است به ازای هر روز تقویمی تأخیر معادل 0/25 درصد ارزش کالا به قیمت معامله را به عنوان خسارت به خریدار پرداخت نماید. دوره پرداخت خسارت تأخیر حداکثر 10 روز تقویمی است.

تبصره 2: چنانچه فروشنده نتواند طی مدت 10 روز تقویمی پس از پایان مهلت مقرر در این ماده نسبت به تحویل کالا اقدام نماید، معامله مورد نظر کن لم یکن تلقی گردیده و فروشنده مکلف است اصل مبلغ دریافتی بابت معامله، 2/5 درصد ارزش کالا به قیمت معامله به عنوان خسارت تأخیر، کلیه کارمزدهای متعلقه و سایر هزینه‌ها و خسارات متعلقه را به خریدار پرداخت نماید.

تبصره 3: در صورتی که فروشنده و خریدار توافق نمایند که علی‌رغم تأخیر تحویل بیش از 10 روز تقویمی از سوی فروشنده، معامله به قوت خود باقی بماند، کالای موضوع معامله از نظر بورس تحویل شده تلقی گردیده و کلیه مسئولیت‌های بعدی بر عهده خریدار و فروشنده خواهد بود.

ماده 16- چنانچه در اطلاعیه عرضه قید شود که فروشنده، کالا را نزد گمرک به نام خود اظهار خواهد کرد، فروشنده مکلف است حداکثر ظرف دو هفته پس از تسویه معامله توسط بورس، نسبت به اظهار کالا در گمرک و سپردن ضمانت نامه‌های لازم به نام خود اقدام نماید. در صورت تأخیر در ایفای تعهد موضوع این ماده توسط فروشنده، وی باید به ازای هر روز تقویمی تأخیر معادل 0/25 درصد ارزش کالا به قیمت معامله را به عنوان خسارت به خریدار پرداخت نماید.

ماده 17- در صورت عدم رقابت، کالای مازاد تا پایان همان رینگ صادراتی با قیمت پایه قابل عرضه مجدد به متقاضیان خواهد بود.

تبصره - در صورت وجود کالای مازاد پس از یک رینگ صادراتی، فروشنده می‌تواند کالای مازاد را با همان قیمت و حداکثر طی مدت زمانی که به تفکیک هر کالا، گروه کالا و یا کل کالاهای پذیرفته‌شده به تصویب هیئت مدیره بورس می‌رسد، به متقاضیان عرضه نماید. در هر صورت معامله کالای مازاد طبق این ماده حداکثر تا عرضه بعدی کالا در رینگ صادراتی امکان‌پذیر است.

ماده 18- کالاهای معامله‌شده در رینگ صادراتی، مختص صادرات و انتقال به بازار هدف

بین‌المللی است. کلیه مسئولیت‌های قانونی و خسارت‌های ناشی از تقصیر خریدار در صادرات کالا به بازار هدف بین‌المللی مستقیماً متوجه وی خواهد بود.

ماده 19- حل و فصل هرگونه اختلاف فی‌مابین خریدار و فروشنده، در چارچوب توافقاتی که اسناد آن قبلاً طبق مقررات به بورس ارائه گردیده، براساس استانداردهای تجارت بین‌المللی و از طریق مراجع قانونی صالح به رسیدگی قابل پیگیری خواهد بود.

ماده 20- در صورتی که عدم ایفای تعهدات ناشی از شرایط غیرمترقبه باشد، خریدار و فروشنده یا هر دوی آنها حسب مورد مسئولیتی درخصوص تادیه خسارات طرف مقابل بر عهده نخواهند داشت.

ماده 21- موارد پیش‌بینی نشده در این دستورالعمل، مشمول سایر مقررات حاکم بر فعالیت بورس خواهد بود.

کانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار

دستورالعمل ثبت سفارش کالا در بورس کالای ایران

مصوب ۱۳۸۶/۲/۹ و اصلاحیه ۸۸/۱۲/۴ و ۸۹/۶/۲۷

در راستای اجرای مواد ۲۱ آیین‌نامه معاملات مصوب مورخ ۸۲/۰۶/۰۳ شورای بورس و اصلاحات بعدی آن و ۲۲ آیین‌نامه اتاق پایاپای بورس فلزات مصوب مورخ ۸۴/۰۳/۰۹ شورای بورس و با هدف افزایش شفافیت معاملات، حمایت از حقوق سرمایه‌گذاران و سامان بخشیدن به ثبت سفارش‌های مشتریان (اعم از خریداران و فروشندگان) در این بورس‌ها این دستورالعمل تدوین و تصویب می‌گردد.

ماده ۱. کلیه کارگزاران موظفند سفارش‌های هریک از مشتریان را در فرم‌های ثبت سفارش که توسط بورس ابلاغ می‌گردد، ثبت نمایند.

ماده ۲. کلیه نقل و انتقالات وجوه بین کارگزار و مشتری از طریق انتقال فی‌مابین حساب‌های بانکی کارگزاری و مشتری صورت خواهد پذیرفت و انتقال وجه از سایر طرق ممنوع می‌باشد. بانک یا بانک‌های مورد نظر و نوع حساب توسط بورس تعیین می‌گردد.

ماده ۳. درج کد مشتری در فرم ثبت سفارش الزامی است.

ماده ۴. کد مشتری موضوع ماده ۳ این دستورالعمل بایستی قبلاً به درخواست مشتری توسط کارگزار از بورس اخذ شده باشد. شرایط اخذ کد مشتری به شرح زیر می‌باشد:

۱- اخذ کد خرید کالا در بورس صرفاً توسط اشخاص حقوقی مجاز می‌باشد. جهت اخذ کد مشتری کارگزاری بایستی مدارک زیر را به بورس ارائه نماید. کلیه مدارک توسط کارگزار کنترل و ضمن تطبیق با اصل آن توسط کارگزار ممهور به مهر "برابر اصل" شده و به بورس ارائه می‌گردد:

- الف - فرم درخواست کد مشتری تکمیل شده که به تأیید کارگزار رسیده است؛
- ب - کپی اساسنامه شرکت؛
- ج - کپی روزنامه رسمی آخرین تغییرات شرکت؛
- د - کپی آخرین آگهی روزنامه رسمی در خصوص اعضای هیأت مدیره و دارندگان امضای مجاز شرکت؛
- ه - صورت‌های مالی آخرین دوره مالی شرکت به همراه آخرین گزارش حسابرس و بازرس قانونی؛

- و - کپی شناسنامه اعضای هیأت مدیره و مدیرعامل شرکت؛
- ز - سایر مدارک، مجوزها و مستندات مثبتی در خصوص فعالیت مشتری در حوزه‌های مرتبط با کالاهای پذیرفته شده حسب مصوبات "کمیته پذیرش مشتری" که طبق این ضوابط در بورس تشکیل می‌گردد.
- ۲- بورس براساس مستندات فوق اقدام به ایجاد کد معاملاتی می‌نماید. کدهای معاملاتی صادره شامل انواع زیر می باشد:
- کد معاملاتی عام: کد معاملاتی است که جهت خرید و فروش کالا یا گروه کالایی خاصی ایجاد نشده و دارنده آن مجاز است به شرط عدم وجود محدودیت اعلامی جهت خرید کالا یا گروه کالایی خاصی در بورس، اقدام به خرید کلیه کالاهای پذیرفته شده در بورس نماید؛
- کد معاملاتی خاص گروه کالا: کد معاملاتی است که جهت خرید و فروش یک گروه کالای خاص ایجاد شده و دارنده آن مجاز است به شرط عدم وجود محدودیت اعلامی جهت خرید یک کالای خاص، از کلیه کالاهای پذیرفته شده آن گروه کالایی نیز خرید نماید؛
- کد معاملاتی خاص کالا: کد معاملاتی است که جهت خرید یک یا چند کالای خاص ایجاد شده و دارنده آن مجاز است کالا یا کالاهای خاص را نیز خرید نماید.
- ۳- بورس برای کلیه اشخاص حقوقی که فرم درخواست اخذ کد و مستندات مربوطه را ارائه می‌نمایند، کد عام ایجاد می‌نماید. جهت صدور "کد معاملاتی خاص گروه کالا" و "کد معاملاتی خاص کالا"، درخواست مشتری به همراه مستندات ارائه شده توسط بورس به "کمیته پذیرش مشتری" ارجاع و پس از تصویب کمیته کد مورد نظر صادر می‌گردد. زمان رسیدگی به درخواست‌های مشتریان توسط "کمیته پذیرش مشتری" حداکثر ۱۵ روز کاری خواهد بود.
- ۴- ضوابط اجرایی "کمیته پذیرش مشتری" از جمله تعداد و ترکیب اعضا، نحوه تشکیل، رسمیت یافتن، اتخاذ تصمیم و مدارک و مستندات مورد نیاز کمیته به تصویب هیأت مدیره بورس خواهد رسید.
- ۵- کمیته پذیرش مشتری می‌تواند برای کدهای معاملاتی خاص سقف خرید سالانه تعیین نماید، در اینصورت سقف خرید کد مذکور طی یکسال نمی‌تواند از میزان تعیین شده توسط کمیته بیشتر گردد. بورس موظف است محدودیت مذکور را در سامانه معاملاتی خود اعمال و رعایت آن را کنترل نماید.
- ۶- بورس براساس سوابق معاملاتی خریداران و نحوه ایفای تعهدات و ارزش معاملات نکول شده ایشان می‌تواند محدودیت یا ممنوعیت‌هایی بر روی کدهای معاملاتی اعمال

نماید. نحوه و شرایط ایجاد محدودیت یا ممنوعیت موضوع این تبصره طبق ضوابطی است که به تصویب هیأت مدیره بورس می‌رسد.*

ماده ۵. کارگزاران مکلفند فرم‌های ثبت سفارش را برای هر مشتری به ترتیب شماره سریال بایگانی و حسب استعلام به بورس و یا سازمان ارائه نمایند.

ماده ۶. جهت رعایت نوبت مشتریان ثبت زمان و تاریخ دقیق، هنگام تکمیل فرم سفارش الزامی است. این قاعده در مورد سفارش‌های الکترونیکی یا تلفنی نیز صادق می‌باشد. کارگزاران مکلفند براساس اولویت زمانی دریافت سفارش مشتری، نسبت به اجرای سفارش اقدام نمایند.

ماده ۷. اخذ سفارش خرید از مشتری توسط کارگزار منوط به واریز وجه به عنوان پیش‌پرداخت خرید، حداقل به میزان ۱۰ درصد بهای تقریبی معامله به حساب بانکی خاصی که کارگزار طبق شرایط اعلامی بورس جهت دریافت پیش‌پرداخت مشتریان افتتاح نموده است، می‌باشد. تبصره ۱: بورس می‌تواند حسب شرایط بازار میزان پیش‌پرداخت را برای عرضه تا ۱۰۰ درصد بهای تقریبی معامله افزایش دهد. بورس موظف است این تغییرات را طی اعلامیه عرضه به عموم اعلام نماید.

تبصره ۲: کارگزار موظف است براساس وجوه واریزی به حساب بانکی پیش‌پرداخت خرید، سفارش‌ها را برای مشتری یا مشتریان معین ثبت و اجرا نماید. تخصیص کالای خریداری شده فقط به مشتریانی امکان‌پذیر است که تا قبل از پایان حراج، پیش‌پرداخت خود را به حساب بانکی مربوطه واریز و اسامی آنها در سیستم نظارتی بورس ثبت شده باشد.

تبصره ۳: در صورتی که عرضه‌کننده، تسویه اعتباری معامله توسط مشتری یا مشتریان خاصی را بپذیرد، تأییدیه عرضه‌کننده باید تا زمان اخذ سفارش، توسط عرضه‌کننده به بورس و کارگزار خریدار ارائه و در سیستم نظارتی بورس ثبت گردد. در صورت تصدیق تأییدیه مذکور توسط بورس و ثبت آن در سیستم نظارتی بورس، واریز پیش‌پرداخت خرید توسط مشتری الزامی نخواهد بود.

تبصره ۴: بورس موظف است از ثبت و اجرای سفارش‌هایی که مقررات این ماده در خصوص آنها رعایت نشده است، در سیستم معاملات، جلوگیری نماید.

ماده ۸. در صورتیکه خریدار پس از ارائه سفارش و قبل از انجام معامله از خرید کالا منصرف شود و یا چنانچه کارگزار خریدار به هر علت نتواند نسبت به خرید کالای موضوع سفارش اقدام کند، پیش‌دریافت مشتری آزاد می‌شود.

تبصره: مراتب انصراف خریدار باید قبل از تحقق معامله ذیل فرم سفارش مربوطه درج و به امضای طرفین برسد.

* این ماده در تاریخ ۸۹/۶/۲۷ به تصویب هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار رسیده است.

ماده ۹. چنانچه خریدار پس از اعمال سفارش توسط کارگزار خریدار از پرداخت الباقی وجه موضوع سفارش ظرف مهلت مقرر خودداری نماید معامله مورد نظر محقق نشده و کارگزار خریدار کلیه کارمزدهای انجام معامله را از محل پیش‌دریافت مشتری یا اعتبار اعطایی به وی کسر و فروشنده برای مطالبه خسارات وارده به خود به کانون کارگزاران مراجعه خواهد کرد. تبصره: بعد از گذشت ۱۰ روز کاری از احراز عدم تحقق معامله، کارگزار خریدار پس از استعلام از کانون کارگزاران و اطمینان از عدم طرح شکایت بابت مطالبه خسارت، الباقی پیش‌دریافت مشتری را به وی مسترد خواهد کرد.

ماده ۱۰. در صورتیکه کارگزار هر یک از وظایف و تکالیف مقرر در این دستورالعمل را رعایت نکنند در مقابل ادعای طرف مقابل مسئول و پاسخگو بوده و اقدام کارگزاری حسب مورد براساس مقررات انضباطی مربوطه، تخلف محسوب خواهد شد.

ماده ۱۱. کارگزاران مکلفند ظرف حداکثر ۱۵ روز از تاریخ ابلاغ این دستورالعمل عملیات خود را با مفاد آن تطبیق دهند. بدیهی است در پایان مهلت مذکور با کارگزاران متخلف برابر مقررات برخورد خواهد شد.

بسمه تعالی
فرم درخواست کد مشتریان حقیقی

شرکت کارگزاری
تاریخ:/...../.....
شماره:

<p>نام: نام خانوادگی:</p> <p>جنسیت: ☐ مرد ☐ زن وضعیت تاهل: ☐ متاهل ☐ مجرد</p> <p>نام پدر: شماره شناسنامه:</p> <p>صادره از: تاریخ تولد:/...../..... شماره سریال شناسنامه: کد ملی:</p> <p>تحصیلات: پست الکترونیکی:</p> <p>آدرس منزل:</p> <p>تلفن منزل: کد پستی: تلفن همراه: تلفن محل کار:</p>	اطلاعات فردی
<p>حساب بانکی¹ نام بانک: نام شعبه: کد شعبه: نوع حساب: شماره حساب:</p>	اطلاعات حساب های بانکی

¹ - بانک و نوع حساب توسط بورس تعیین می گردد.

ضمن تأیید صحت مندرجات فوق اعلام می دارم که هر گونه تغییرات احتمالی را سریعاً به آن شرکت کارگزاری اطلاع دهم.
امضاء: تاریخ:

اثر انگشت	نمونه امضاء

مهر و امضای واحد صدور کد	کد صادره توسط بورس
--------------------------	--------------------

بسمه تعالی
فرم درخواست کد برای مشتریان حقوقی

تاریخ:

شرکت کارگزاری:.....

شماره:

...../...../.....

نام:.....
نوع شخصیت حقوقی:..... زمینه
فعالیت:.....
شماره ثبت:.....
محل ثبت:..... تاریخ ثبت:...../...../.....
سایت الکترونیکی:..... پست الکترونیکی:.....
آخرین آدرس دفتر مرکزی:.....
کد پستی:.....
تلفن دفتر مرکزی.....
دورنگار:.....
مدیرعامل:.....
آخرین ترکیب اعضای هیأت مدیره:
صاحبان امضای مجاز بر اساس تصمیمات آخرین مجمع شرکت:
سهامداران بالای ده درصد (شامل ده درصد)

مشخصات عمومی

اطلاعات حساب های بانکی	حساب بانکی ² نام بانک: نام شعبه : کد شعبه: نوع حساب: شماره حساب:
------------------------	--

ضمن تأیید صحت مندرجات فوق هر گونه تغییرات احتمالی سریعاً به آن شرکت کارگزاری اعلام می گردد.
امضاء صاحبان مجاز: مهر شرکت: تاریخ:

مهر شرکت	نمونه امضاء صاحبان امضاء مجاز

کد صادر شده توسط بورس:	مهر و امضای واحد صدور کد:

² - بانک و نوع حساب توسط بورس تعیین می گردد.

دستورالعمل وظایف و اختیارات شرکت بورس کالای ایران در خصوص کارگزاری‌های عضو

به منظور اجرای مفاد بند ۶ ماده (۱) و ماده (۳۵) قانون بازار اوراق بهادار مصوب آذرماه ۱۳۸۴ و به منظور تعیین وظایف و اختیارات شرکت بورس کالای ایران در خصوص کارگزاری‌های عضو خود، این دستورالعمل به تصویب هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار رسید.

ماده (۱)

اصطلاحات به کار رفته در این دستورالعمل به شرح زیر تعریف می‌شوند:

الف - سبأ : سازمان بورس و اوراق بهادار.

ب - بورس : شرکت بورس کالای ایران.

ج - کارگزار : منظور کارگزار عضو بورس کالای ایران است.

ماده (۲)

بورس، پس از دریافت گزارش‌های ماهانه مطابق مقررات مربوطه، فرم کنترل مدارک ماهانه کارگزاری‌ها را مطابق پیوست شماره (۱)، تکمیل می‌نماید و در صورت مشاهده هرگونه نقص، موضوع را ظرف هفت روز کاری کتباً به کارگزاری مربوطه اطلاع دهد. وجود هرگونه نقص در گزارش‌های مذکور براساس این فرم، به منزله عدم دریافت گزارش توسط **بورس** می‌باشد.

تبصره: در صورتی که کارگزار در طول یک سال بیش از یکبار در ارسال گزارش‌های موضوع این ماده، مهلت‌های تعیین شده در مقررات مربوطه را رعایت ننماید، **بورس** موظف است موضوع را به مرجع رسیدگی به تخلفات کارگزاری‌ها و مدیریت نظارت بر کارگزاران **سبأ** گزارش نماید.

ماده (۳)

در صورتی که گزارش‌های ماهانه دریافتی موضوع ماده (۲) دارای نقص نباشد، **بورس** حداکثر ظرف ۱۵ روز کاری پس از دریافت این گزارش‌ها، فرم بررسی ماهانه کارگزاری‌ها را برای هر کارگزاری مطابق پیوست شماره (۲)، تکمیل و در صورتی که پاسخ به هر یک از سؤالات مذکور در این فرم منفی باشد، توضیح کارگزاری را ظرف ۱۰ روز کاری پس از اتمام مهلت تکمیل این فرم، دریافت و در صورت قانع کننده نبودن توضیحات کارگزاری، ظرف هفت روز کاری بعد به همراه نظرات خود به مرجع رسیدگی به تخلفات کارگزاری‌ها و مدیریت نظارت بر کارگزاران **سبأ** ارسال می‌نماید. عدم دریافت یا عدم ارائه توضیحات کارگزاری مانع از ارسال این گزارش به مرجع مذکور نخواهد بود.

دستورالعمل وظایف و اختیارات شرکت بورس کالای ایران در خصوص کارگزاری‌های عضو

ماده (۴)

بورس یک ماه قبل از آغاز هر سال، برنامه رسیدگی سالانه خود را تهیه و به سبا ارائه می‌دهد. سبا نظرات اصلاحی خود را در مورد این برنامه به بورس اعلام می‌نماید و در این صورت بورس موظف است اصلاحات لازم را در برنامه رسیدگی سالانه به موقع انجام دهد به گونه‌ای که قبل از شروع سال، برنامه رسیدگی به تأیید سبا برسد.

ماده (۵)

بورس در هر بازدید از دفاتر مرکزی و شعب و نمایندگی‌های کارگزاری‌ها که در برنامه سالانه رسیدگی خود پیش‌بینی نموده است، فرم گزارش بازدید از کارگزاری را مطابق نمونه پیوست شماره (۳) تکمیل می‌نماید. در صورتی که پاسخ به هر یک از سؤالات مطرح در این فرم منفی باشد، بورس باید توضیحات کارگزاری مربوطه را ظرف ۱۵ روز کاری از تاریخ تکمیل این فرم دریافت و در صورت قانع کننده نبودن این توضیحات به همراه نظرات بورس ظرف مدت ۱۵ روز کاری از اتمام این مهلت به مرجع رسیدگی کننده به تخلفات کارگزاری‌ها و مدیریت نظارت بر کارگزاران سبا ارسال نماید. عدم دریافت یا عدم ارائه توضیحات کارگزاری مانع از ارسال این گزارش به مراجع مذکور نخواهد بود.

تبصره (۱): چگونگی انتخاب دوره بررسی در فرم مذکور در این ماده در برنامه سالانه رسیدگی بورس پیش‌بینی می‌شود.

تبصره (۲): هرگاه در فرم گزارش بازدید از کارگزاری، بررسی نمونه‌ای و تصادفی ذکر شده باشد، بورس باید کاربرگی به همین منظور تهیه نماید که در آن روش‌های رسیدگی شامل نمونه‌ها و نتایج رسیدگی به نحو کافی مستند شود و به ضمیمه فرم مذکور در پرونده کارگزاری نگهداری گردد. سبا می‌تواند موارد مورد نظر خود را در این مورد به بورس اعلام نماید.

تبصره (۳): در مواقعی که بورس توضیحات کارگزاری موضوع این ماده را قانع کننده تشخیص می‌دهد باید موضوع را طی گزارشی حاوی دلایل قانع کننده بودن توضیحات کارگزاری به تأیید مدیریت مربوطه در بورس تهیه کرده و به ضمیمه فرم گزارش بازدید، بایگانی نماید.

ماده (۶)

بورس حداکثر ۱۵ روز کاری پس از دریافت صورت‌های مالی کارگزاری که مصوب مجمع عمومی است، فرم بررسی سالانه کارگزاری‌ها را مطابق پیوست شماره (۴) براساس صورت‌های مالی

دستورالعمل وظایف و اختیارات شرکت بورس کالای ایران در خصوص کارگزاری‌های عضو
حسابرسی شده و سایر گزارش‌ها و مدارک دریافتی، برای هر کارگزاری تکمیل می‌نماید و گزارش حسابرس و بازرس قانونی آن کارگزاری را مورد بررسی قرار می‌دهد. در صورتی که جواب هر یک از سؤالات مذکور در این فرم منفی باشد یا کارگزاری براساس گزارش حسابرس و بازرس قانونی از قوانین و مقررات تخلف نموده باشد، بورس ظرف ۱۵ روز کاری پس از پایان این مهلت توضیح کارگزاری را در خصوص هر یک از موارد دریافت و در صورت قانع کننده نبودن این توضیحات به همراه نظرات خود حداکثر ظرف هفت روز کاری بعد به مرجع رسیدگی به تخلفات کارگزاری‌ها و مدیریت نظارت بر کارگزاران **سبیا**، ارسال می‌نماید.

ماده (۷)

از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این دستورالعمل، بورس دارای اختیارات زیر است:

الف) اعطای مجوز ایجاد شعبه یا نمایندگی به کارگزاری‌های عضو خود؛

ب) اعطای مجوز ایجاد تالار اختصاصی به کارگزاری‌های عضو خود؛

ج) اعطای حق دسترسی به سامانه معاملاتی بورس به کارگزاری‌های عضو خود؛

د) صدور مجوز برای کارکنان کارگزاری‌های عضو جهت دسترسی به سامانه معاملاتی و ورود به محل‌های معاملات بورس؛

ه) دریافت اطلاعات کارگزاری‌های عضو خود و مدیران و کارکنان آن‌ها در راستای انجام وظایف محوله و ثبت آن در بانک اطلاعاتی کارگزاران (ستاگ)؛

و) تهیه گزارش‌های کارشناسی در خصوص شکایت مشتریان از کارگزاران به درخواست **سبیا** و کمیته سازش کانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار؛

تبصره (۱): بورس در اجرای اختیارات موضوع این ماده مقررات را رعایت می‌نماید. مقررات موجود در رابطه با کارگزاری‌های عضو بورس کالای ایران در پیوست شماره ۵ این دستورالعمل فهرست شده‌اند. مقررات بعدی، پس از تصویب به بورس ابلاغ خواهد شد.

تبصره (۲): در اجرای بندهای (الف) و (ب) این ماده، بورس موظف است مقررات پیشنهادی خود را حداکثر سه ماه پس از تصویب این دستورالعمل؛ به **سبیا** ارائه کند.

تبصره (۳): بورس باید در اجرای اختیارات موضوع این دستورالعمل، نیروی انسانی صلاحیت‌دار کافی به تشخیص **سبیا** استخدام نماید.

ماده (۸)

تا تصویب مقررات مربوط به پذیرش اعضاء توسط بورس، کارگزارانی که در حال حاضر مجوز فعالیت در بورس کالای ایران را دارند و کارگزارانی که از طرف **سبیا** به بورس معرفی می‌شوند، به عنوان عضو بورس پذیرفته می‌شوند.

دستورالعمل وظایف و اختیارات شرکت بورس کالای ایران در خصوص کارگزاری‌های عضو

ماده (۹)

بورس موظف است بررسی لازم جهت اطمینان از رعایت قانون و مقررات توسط اعضای خود را انجام داده، و در صورت مشاهده هرگونه تخلف موضوع را به مرجع رسیدگی به تخلفات کارگزاری‌ها و سبا گزارش کند.

ماده (۱۰)

بورس هر ماه گزارشی از وضعیت کارگزاران فعال و غیرفعال و شعبه‌های آن‌ها، حجم و ارزش معاملات و مشتریان و همچنین هر سه ماه گزارشی از بازرسی انجام شده از شرکت‌های کارگزاری و شعبه‌های آن‌ها را تهیه و به سبا ارسال می‌نماید. شکل و محتوای این گزارش‌ها توسط مدیریت نظارت بر کارگزاران سبا، تعیین و ابلاغ می‌گردد.

ماده (۱۱)

بورس می‌تواند برای انجام موارد مذکور در این دستورالعمل از خدمات حساب‌برسان معتمد سازمان استفاده نماید.

ماده (۱۲)

یک نسخه از کلیه فرم‌ها و مدارک رسیدگی بورس، در پرونده‌ی کارگزاری یا پرونده‌ی مخصوص دیگری نگهداری می‌شود.

ماده (۱۳)

کلیه بخشنامه‌ها و اطلاعیه‌های صادره توسط بورس، باید در چارچوب اختیارات بورس بوده و هم‌زمان با ابلاغ به کارگزاران، یک نسخه از آن به سبا ارسال گردد.

ماده (۱۴)

بورس می‌تواند اصلاحات لازم در این دستورالعمل را جهت تصویب به سبا پیشنهاد دهد.

ماده (۱۵)

بورس یک نسخه از مصوبات خود در خصوص کارگزاری‌ها را بلافاصله به سبا ارسال می‌دارد.

ماده (۱۶)

این دستورالعمل در شانزده ماده، هفت تبصره و چهار پیوست در تاریخ ۱۳۸۸/۳/۲ به تصویب هیأت مدیره سبا رسید و از این تاریخ لازم الاجرا است.

دستورالعمل وظایف و اختیارات شرکت بورس کالای ایران در خصوص کارگزاری‌های عضو (پیوست ۱)

به نام خدا

نام شرکت کارگزاری :

تاریخ تهیه :

ماه مورد گزارش :

صفحه :

فرم کنترل مدارک گزارش ماهانه کارگزاری‌های بورس کالای ایران

ردیف	سؤال	بلی	خیر	م/ن	توضیحات
۱	آیا تمام صفحات گزارش‌های ماهانه دریافتی از کارگزاری طبق دستورالعمل مربوطه؛ به ترتیبی که مکاتبات عادی شرکت کارگزاری امضاء می‌شوند، امضاء شده و به ضمیمه نامه رسمی شرکت کارگزاری ارسال شده است؟				
۲	آیا تراز آزمایشی کل به تاریخ پایان ماه مورد گزارش با ذکر نام شرکت کارگزاری، تاریخ تهیه گزارش، شماره آخرین سند، شماره صفحه و تعداد کل صفحات در بالای هر صفحه، و امضای مقام مجاز در زیر کل صفحات ارسال شده است؟				فقط در صورت وجود نقص عمده به تشخیص بورس، مطابق ماده ۲ دستورالعمل عمل شود.
۳	آیا مجموع مانده حساب‌های بانکی و وجوه نقد در تراز تفصیلی حساب‌های بانکی و وجوه نقد با مانده حساب وجوه نقد در تراز کل مطابقت دارد؟				
۴	آیا صورت مغایرت بانکی کلیه حساب‌های بانکی شرکت کارگزاری که مرتبط به بورس کالا است، تهیه و ارسال گردیده و به همراه صورت مغایرت بانک، صورت حساب بانک در تاریخ پایان ماه گزارش و یک روز بعد از آن، فهرست اقلام باز و توضیح هر یک ارائه شده است؟				
۵	آیا گردش و مانده‌ی روزانه‌ی کلیه حساب‌های بانکی مرتبط با بورس کالا در دفاتر شرکت کارگزاری به همراه گردش و مانده‌ی روزانه‌ی صورتحساب بانکی حساب‌های مذکور، از ابتدا تا پایان ماه، تهیه و ارسال گردیده است؟				
۶	آیا گردش و مانده‌ی روزانه‌ی حساب سرفصل پیش دریافت از مشتریان (۱۰٪ ارزش کل معاملات) از ابتدا تا پایان ماه، تهیه و ارسال گردیده است؟				
۷	آیا گردش و مانده‌ی روزانه‌ی حساب کنترل اعتبار اعطایی به مشتریان از ابتدا تا پایان ماه، تهیه و ارسال گردیده است؟				
۸	آیا گزارش مانده‌ی سنی بدهکاران بیش از یک ماه کارگزاری به تفکیک مشتریان به تاریخ پایان ماه مورد گزارش با ذکر نام شرکت کارگزاری، تاریخ تهیه گزارش، شماره آخرین سند، شماره صفحه و تعداد کل صفحات در بالای هر صفحه و امضاء مقام مجاز در زیر کل صفحات ارسال شده است؟				فقط در صورت وجود نقص عمده به تشخیص بورس، مطابق ماده ۲ دستورالعمل عمل شود.

نام و نام خانوادگی تهیه کننده :

امضاء :

دستورالعمل وظایف و اختیارات شرکت بورس کالای ایران در خصوص کارگزاری‌های عضو (پیوست ۲)

به نام خدا

نام شرکت کارگزاری :

تاریخ تهیه :

ماه مورد گزارش :

صفحه :

فرم بررسی گزارش ماهانه کارگزاری‌های بورس کالای ایران

ردیف	سؤال	بلی	خیر	م/ن	توضیحات
۱	آیا گزارش ماهانه مطابق بخشنامه مربوطه به موقع ارسال شده است؟				
۲	آیا کلیه حساب‌های بانکی که به عنوان "حساب جاری معاملاتی مشتریان" یا "حساب‌های بانکی مرتبط با بورس کالا" در تراز تفصیلی حساب‌های بانکی و وجوه نقد گزارش شده‌اند، قبل از تاریخ تهیه گزارش، رسماً به بورس معرفی شده‌اند؟				
۳	آیا کلیه حساب‌های بانکی که در تراز تفصیلی حساب‌های بانکی و وجوه نقد به عنوان حساب جاری معاملاتی مشتریان گزارش شده‌اند، از نوع حساب جاری هستند؟				
۴	آیا صورت مغایرت بانکی "برای حساب جاری معاملاتی مشتریان و سایر حساب‌های مرتبط با بورس کالا"، به طور صحیح تهیه گردیده است؟				
۵	آیا حساب پیش دریافت از مشتریان در سطح حساب‌های کل تعریف شده است؟				
۶	آیا حساب کنترل اعتبار اعطایی به مشتریان در سطح حساب‌های کل تعریف شده است؟				
۷	آیا کلیه نقل و انتقال وجوه بین کارگزاری و مشتری از طریق انتقال بین حساب‌های بانکی کارگزاری و مشتری صورت پذیرفته است؟				
۸	آیا با بررسی نمونه‌ای و تصادفی، حداکثر مجموع ارزش سفارش‌های خرید کارگزاری در هر روز کمتر یا مساوی ده برابر مجموع مانده‌ی حساب پیش دریافت از مشتریان و حساب کنترل اعتبار اعطایی به مشتریان در پایان همان روز می‌باشد؟				
۹	آیا در طول ماه مورد بررسی، مانده‌ی مجموع حساب بانکی که به عنوان "حساب جاری معاملاتی مشتریان" یا "حساب بانکی مرتبط با بورس کالا" معرفی شده‌اند، در پایان هر روز بزرگتر یا مساوی مجموع مانده‌ی "حساب پیش دریافت از مشتریان" و "حساب کنترل اعتبار اعطایی" به مشتریان در پایان همان روز می‌باشد؟				
۱۰	در صورتی که حساب جاری شرکاء دارای مانده‌ی بدهکار باشد، آیا این مانده با توجه به سرمایه‌ی کارگزاری، معقول به نظر می‌رسد؟				
۱۱	آیا توضیحات کارگزاری برای عدم تسویه با بدهکارانی که بیش از یک ماه به کارگزاری بدهکارند معقول و منطقی به نظر می‌رسد؟				

نام و نام خانوادگی تهیه کننده :

نام و نام خانوادگی تأیید کننده :

امضاء :

امضاء :

دستورالعمل وظایف و اختیارات شرکت بورس کالای ایران در خصوص کارگزاری های عضو (پیوست ۳)

نام شرکت کارگزاری :

دوره بررسی :

محل بازدید :

تاریخ تهیه :

نشانی محل بازدید :

شماره صفحه : ۱

فرم گزارش بازدید از کارگزاری های بورس کالای ایران

ردیف	سؤال	بلی	خیر	م ان	توضیحات
۱	آیا محل مورد بازدید دارای تابلوی مناسب در رؤیت عمومی حاوی نام و مشخصات شرکت کارگزاری می باشد؟				
۲	آیا نشانی محل مورد بازدید قبلاً به سبب و شرکت بورس کالا با ذکر عنوان آن اعلام شده است؟				
۳	آیا محل مورد بازدید، در مالکیت شرکت کارگزاری می باشد یا خیر؟				اسناد مالکیت یا اجاره محل مورد بازدید رویت گردد.
۴	آیا محل مورد بازدید، دارای کاربری اداری یا تجاری است؟				ذکر مترژ کل و تعداد اتاق هاوسالن های در نظر گرفته شده جهت فعالیت برای بورس کالایی ضروری است.
۵	آیا فهرست اسامی شاغلین در محل مورد بازدید، قبلاً به بورس اعلام گردیده است؟				
۶	آیا کلیه کارکنان شاغل کارگزاری در محل مورد بازدید دارای مجوزهای لازم می باشند؟				
۷	آیا با بررسی نمونه ای و تصادفی، فرم مشخصات مشتریان کارگزاری مطابق مقررات مربوطه تنظیم و مدارک مربوط به شکل صحیح دریافت و بایگانی می گردد؟				
۸	آیا با بررسی نمونه ای و تصادفی، اطلاعات مشتریان کارگزاری و سفارشات خرید و فروش آن ها مطابق مقررات مربوطه در فرم سفارش خرید یا فروش کالا ثبت می شود؟				
۹	آیا با بررسی نمونه ای و تصادفی، اطلاعات مشتریان کارگزاری و سفارشات خرید و فروش آن ها مطابق مقررات مربوطه در سیستم کامپیوتری کارگزاری ثبت می گردد؟				
۱۰	آیا در مکان مورد بازدید، کارکنان مسئول می توانند از طریق سیستم حسابداری شرکت کارگزاری، هر آن به درخواست مشتری، اطلاعات تفصیلی گردش حساب وی را به تاریخ پایان روز قبل ارائه دهند؟				
۱۱	آیا شرکت کارگزاری بخش های پذیرش، معاملات و حسابداری را به تفکیک ایجاد کرده و نیروی انسانی کافی به هر یک از بخش ها اختصاص داده است؟				
۱۲	آیا شرکت کارگزاری اختیارات و وظایف مسوؤلان پذیرش، معاملات و حسابداری را به طور کتبی تهیه و به آن ها ابلاغ نموده است؟				کپی یک نسخه از اختیارات مذکور می بایست به پیوست این گزارش ضمیمه گردد.

نام و نام خانوادگی تهیه کننده :

نام و نام خانوادگی تأیید کننده :

امضاء :

امضاء :

نام شرکت کارگزاری :

دوره بررسی :

محل بازدید :

تاریخ تهیه :

نشانی محل بازدید :

شماره صفحه : ۲

فرم گزارش بازدید از کارگزاری بورس کالای ایران

ردیف	سؤال	بلی	خبر	م/ن	توضیحات
۱۳	آیا وسایل و تجهیزات مناسب اداری در حد متعارف، در اختیار بخش‌های پذیرش، معاملات و حسابداری گذاشته شده است؟				ذکر تجهیزات مربوطه ضروری است.
۱۴	آیا سیستم حسابداری شرکت کارگزاری در مکان مورد بازدید، قادر به ارائه تراز کل آزمایشی، گردش حساب پیش دریافت از مشتریان و اعتبار اعطایی به مشتریان می‌باشد؟				برای شعبه و نمایندگی مورد ندارد.
۱۵	آیا با بررسی نمونه‌ای و تصادفی، مقررات مربوطه در دریافت و اجرای سفارش‌های خرید، به طور کامل رعایت می‌شود؟				
۱۶	آیا با بررسی نمونه‌ای و تصادفی، مقررات مربوطه در دریافت و اجرای سفارش فروش به طور کامل رعایت می‌شود؟				
۱۷	آیا با بررسی نمونه‌ای و تصادفی واریزی حساب‌های بانکی کارگزاری، کلیه وجوه مشتریان جهت انجام معاملات به حساب‌های جاری معاملاتی معرفی شده‌ی کارگزاری واریز می‌شوند؟				
۱۸	آیا در دوره بررسی مانده حساب‌ها در دفاتر کارگزاری با مانده‌ی حساب‌های گزارش شده ماهیانه ارسالی کارگزاری تطابق دارد؟				
۱۹	آیا با بررسی نمونه‌ای و تصادفی، نقل و انتقال وجوه بین کارگزاری و مشتری از طریق حساب‌های فی مابین بانکی کارگزاری و مشتری صورت پذیرفته است؟ (۱۰ درصد مبلغ اخذ می‌گردد؟)				

نام و نام خانوادگی تهیه‌کننده :

نام و نام خانوادگی تأییدکننده :

امضاء :

امضاء :

دستورالعمل وظایف و اختیارات شرکت بورس کالای ایران در خصوص کارگزاری های عضو (پیوست ۴)

به نام خدا

نام شرکت کارگزاری :

تهیه کننده :

سال مالی منتهی به :

تاریخ تهیه گزارش :

فرم بررسی سالانه صورت های مالی حسابرسی شده کارگزاری های بورسی کالای ایران

ردیف	سؤال	بلی	خیر	م ان	توضیحات
۱	آیا صورت های مالی حسابرسی شده کارگزاری و سایر مدارک و اطلاعات مربوطه مطابق مقررات به موقع ارسال شده است؟				
۲	آیا در انتخاب یا تغییر حسابرس کارگزاری، مقررات مربوطه رعایت شده است؟				در صورتی که حسابرس شرکت تغییر یافته و علل تغییر از نظر بورس منطقی نباشد، موضوع به مدیریت نظارت بر کارگزاران سبا گزارش شود.
۳	آیا حسابرس در صدور گزارش خود مقررات مربوطه را رعایت نموده است؟				
۴	آیا کلیه حساب های بانکی که در یادداشت پیوست صورت های مالی به عنوان حساب جاری معاملاتی مشتریان گزارش شده اند، از نوع حساب جاری بانکی هستند؟				
۵	آیا مجموع مانده حساب های سرمایه گذاری کارگزاری در سهام سایر شرکت ها، برابر یا کمتر از سرمایه پرداخت شده یا ۷۰ درصد حقوق صاحبان سهام کارگزاری است؟				
۶	در صورتی که حساب جاری شرکاء دارای مانده بدهکار باشد، آیا این مانده با توجه به سرمایه کارگزاری معقول به نظر می رسد؟				
۷	آیا اظهار نظر حسابرس در مورد صورت های مالی کارگزاری مقبول یا مشروط با بندهای شرط قابل قبول است؟				در صورت مشروط بودن اظهار نظر حسابرس، تشخیص قابل قبول بودن بندهای شرط، به عهده بورس است. در صورت غیر قابل قبول بودن ضمن گزارش موضوع به سبا، از شرکت های کارگزاری خواسته شود تا نسبت به اصلاح صورت های مالی و اخذ تأییدیه مقبول از حسابرس و بازرس اقدام نماید.

نام و نام خانوادگی تهیه کننده :

نام و نام خانوادگی تأیید کننده :

امضاء :

امضاء :

پیوست شماره ۵

- بین نامه معاملات؛ مصوب ۱۳۸۲/۰۶/۳ شورای بورس
- ۲- آیین نامه اتاق پایاپای؛ مصوب ۱۳۸۴/۰۳/۰۹ شورای بورس
- ۳- دستورالعمل پذیرش کالا و اوراق بهادار مبتنی بر کالا در بورس کالای ایران؛ مصوب ۱۳۸۷/۰۲/۰۲ هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار
- ۴- دستورالعمل صدور مجوز و فعالیت مشاور پذیرش؛ مصوب ۱۳۸۷/۱۱/۰۹ هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار
- ۵- دستورالعمل صدور مجوز تأسیس و فعالیت کارگزاری؛ مصوب ۱۳۸۶/۰۶/۳۱ هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار
- ۶- دستورالعمل ثبت سفارش کالا در بورس فلزات؛ مصوب ۱۳۸۶/۰۲/۰۹ هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار
- ۷- دستورالعمل اجرائی رینگ صادراتی؛ مصوب ۱۳۸۴/۰۶/۱۲ هیأت مدیره سازمان کارگزاران بورس فلزات
- ۸- دستورالعمل اجرائی معاملات قراردادهای آتی در شرکت بورس کالای ایران (سهامی عام)؛ مصوب ۱۳۸۶/۱۲/۲۰ مصوب شورای عالی بورس
- ۹- دستورالعمل برداشت توسط خریداران
- ۱۰- نحوه صدور و تمدید مجوز موقت ورود به سالن معاملات افراد فاقد گواهی اصول مقدماتی؛ بخشنامه شماره ۱۱۰۱۰۰۱۵ مورخ ۱۳۸۷/۰۷/۱۷
- ۱۱- ایجاد سایت الکترونیکی؛ بخشنامه شماره ۱۱۰۱۰۰۱۴ مورخ ۱۳۸۷/۰۶/۳۰
- ۱۲- نحوه صدور و تمدید مجوز موقت انجام معاملات؛ بخشنامه شماره ۱۱۰۱۰۰۱۳ مورخ ۱۳۸۷/۰۴/۲۴
- ۱۳- ارسال اطلاعات ماهانه شرکتهای کارگزاری فعال در بورس کالای ایران؛ بخشنامه شماره ۰۹ مورخ ۱۳۸۶/۰۶/۳۰
- ۱۴- درخواست فعالیت در بازار معاملات آتی و معرفی نماینده؛ بخشنامه شماره ۱۱۰۱۰۰۰۵ مورخ ۱۳۸۶/۰۴/۱۳
- ۱۵- نحوه صدور مجوز معامله قراردادهای آتی برای شرکتهای کارگزاری عضو بورس کالای ایران؛ ابلاغیه شماره ۱۱۰۲۰۰۲۸ مورخ ۱۳۸۷/۱۲/۱۹
- ۱۶- ابلاغ دستورالعمل کمیته سازش و نحوه دریافت رسیدگی به اختلافات و شکایات؛ ابلاغیه شماره ۱۳۸۸/۰۱/۳۱ مورخ ۱۱۰۲۰۰۳۱

- ۱۷- دستورالعمل رسیدگی به تخلفات اشخاص ماده ۳۵ قانون بازار اوراق بهادار ج.۱،۱؛ ابلاغیه شماره ۱۳۸۷/۰۴/۰۲ مورخ ۱۱۰۲۰۰۲۱
- ۱۸- ابلاغ دستورالعمل استفاده از خدمات موسسه حسابرسی؛ ابلاغیه شماره ۱۱۰۲۰۰۲۰ مورخ ۱۳۸۸/۰۲/۱۱
- ۱۹- ابلاغ دستورالعمل تأیید صلاحیت حرفه‌ای مدیران نهادهای مالی؛ ابلاغیه شماره ۱۱۰۲۰۰۳۱ مورخ ۱۳۸۸/۰۱/۳۱
- ۲۰- ابلاغیه مجوز فعالیت در زمینه معاملات کالاهای پتروشیمی شرکتهای کارگزاری عضو بورس کالای ایران؛ ابلاغیه شماره ۱۱۰۲۰۰۱۸ مورخ ۱۳۸۸/۰۳/۱۱
- ۲۱- سقف نرخ کارمزد شرکت بورس کالای ایران و سقف نرخ کارمزد کارگزاران در معاملات کالای پتروشیمی؛ ابلاغیه شماره ۱۱۰۲۰۰۱۶ مورخ ۱۳۸۶/۱۲/۱۲
- ۲۲- ارجاع سازش در اختلافات بین فعالان بازار به کانون کارگزاران بورس و اوراق بهادار؛ ابلاغیه شماره ۱۱۰۲۰۰۱۵ مورخ ۱۳۸۶/۱۱/۰۳
- ۲۳- ابلاغ اساسنامه نمونه شرکت کارگزاری مصوب ۱۳۸۶/۱۰/۳۰ هیأت مدیره سازمان کارگزاری نزد سازمان؛ ابلاغیه شماره ۱۱۰۲۰۰۱۵ مورخ ۱۳۸۶/۱۱/۱۷
- ۲۴- ابلاغ شرایط فعالیت کارگزاران در بورس کالای ایران - کارگزار غیر ذینفع در بورس کالا؛ ابلاغیه شماره ۱۱۰۲۰۰۰۷ مورخ ۱۳۸۶/۰۷/۲۵
- ۲۵- اخذ نظر از معاونت حقوقی سازمان در خصوص قوانین بازار سرمایه؛ ابلاغیه شماره ۱۱۰۳۰۰۰۶ مورخ ۱۳۸۶/۰۷/۲۵
- ۲۶- نصب نرم افزار office 2007 در سیستمهای کامپیوتری؛ اطلاعیه شماره ۱۱۰۳۰۰۲۸ مورخ ۱۳۸۷/۱۲/۲۴
- ۲۷- اعلام ارسال چک لیست پیشنهادی رعایت قوانین و مقررات ناظر بر فعالیت‌های شرکت‌های کارگزاری؛ اطلاعیه شماره ۱۱۰۳۰۰۲۵ مورخ ۱۳۸۷/۰۸/۰۸
- ۲۸- ارسال مجموعه گزارش‌های آشنایی با مالیات بر ارزش افزوده؛ اطلاعیه شماره ۱۱۰۳۰۰۲۴ مورخ ۱۳۸۷/۰۷/۰۲
- ۲۹- اجرای دستورالعمل نحوه دریافت مجوز تأسیس بورسها، کانونها و نهادهای مالی از سازمان بورس و اوراق بهادار؛ اطلاعیه شماره ۱۱۰۳۰۰۰۴ مورخ ۱۳۸۶/۰۸/۲۵
- ۳۰- صلاحیت حرفه‌ای اعضای هیأت مدیره و تغییر ترکیب سهامداری؛ اطلاعیه شماره ۱۱۰۳۰۰۰۱ مورخ ۱۳۸۶/۰۴/۰۵

21. حداقل خرید جهت کشف نرخ در بورس کالا توسط چه کسی تعیین می شود؟
 (1) هیئت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار (2) هیئت مدیره بورس
 (3) هیئت پذیرش (4) ناظر معاملات
22. شرایط تقاضای فسخ معامله توسط خریدار در رینگ صادراتی چگونه است؟
 (1) قبل از پایان مهلت تسویه و از طریق کارگزار خود
 (2) بعد از پایان مهلت تسویه و از طریق کارگزار خود
 (3) قبل از ارایه اعلامیه پیش گشایش و از طریق کارگزار خود
 (4) تقاضای فسخ در معاملات رینگ صادراتی امکان پذیر نیست.
23. پروفورما در معاملات رینگ صادراتی بورس کالای ایران توسط چه کسی صادر می گردد؟
 (1) کارگزار خریدار (2) کارگزار فروشنده
 (3) بورس کالای ایران (4) فروشنده
24. اصطلاح "اعلامیه پیش گشایش" در رینگ صادراتی بورس کالا به چه معنایی است؟
 (1) سندی است حاوی اطلاعات اولیه اعتبار اسنادی که توسط بانک گشایش کننده اعتبار اسنادی به بانک طرف فروشنده ارسال می گردد.
 (2) اعلام بانک خریدار به خریدار مبنی بر آمادگی بانک جهت گشایش اعتبار اسنادی.
 (3) اعلام ناظر بازار مبنی بر گشایش بازار پیش از شروع شدن معاملات.
 (4) سندی است تعهدآور که پس از انجام معامله در بورس از سوی فروشنده صادر می گردد.
25. مبنای تبدیل نرخ ارز در رینگ صادراتی چیست؟
 (1) صرافی مورد تأیید بورس کالا
 (2) اعلام فروشنده و تأیید هیئت مدیره بورس
 (3) توافق خریدار و فروشنده
 (4) بانک مرکزی ج.ا.ی یا یکی از بانک های دیگر که عاملیت بانک مرکزی را دارد
26. اعطای مجوز ایجاد تالار اختصاصی به کارگزاری های عضو بورس کالا و اعطای مجوز ایجاد شعبه به کارگزاری ها در حیطه وظایف چه مرجعی است؟
 (1) مورد اول سازمان بورس و اوراق بهادار و مورد دوم شرق بورس
 (2) هر دو، شرکت بورس کالای ایران
 (3) هر دو، سازمان بورس و اوراق بهادار
 (4) مورد اول شرکت بورس و مورد دوم سازمان بورس و اوراق بهادار
27. وظیفه بورس کالای ایران در صورت شکایت مشتریان از کارگزاران مبنی بر مطالبه ضرر و زیان چیست؟
 (1) رسیدگی مقدماتی و تکمیل پرونده و صدور رأی بدوی
 (2) تهیه گزارش کارشناسی و صدور رأی پیشنهادی به درخواست سازمان بورس و اوراق بهادار
 (3) تهیه گزارش کارشناسی به درخواست سازمان بورس و اوراق بهادار و کمیته سازش کانون کارگزاران
 (4) تهیه گزارش کارشناسی به درخواست کمیته سازش کانون کارگزاران
28. کارگزاران عضو بورس کالا موظف به ارایه کدام یک از اطلاعات و مدارک به بورس می باشند؟
 (1) صورت های مالی شش ماهه حسابرسی شده
 (2) صورت های مالی سه حسابرسی شده
 (3) صورت های مالی سالانه حسابرسی شده

- 4) صورت های مالی سه ماهه شش ماهه و سالانه حسابرسی شده
29. در صورتی که یک کارگزاران طی یکسال بیش از یک بار در ارایه تراز ماهیانه خود به بورس تأخیر داشته باشد،...
- 1) موضوع به کمیته سازش کانون کارگزاران گزارش می شود.
 - 2) بورس طی مهلت 10 روزه دلایل کارگزار را در ارتباط با موضوع بررسی می کند.
 - 3) فعالیت کارگزار تا زمان ارایه تراز ماهیانه متوقف می شود.
 - 4) موضوع به مرجع رسیدگی به تخلفات کارگزارها و مدیریت نظارت بر کارگزاران سبا گزارش می شود.
30. برای دریافت کد معاملاتی خاص گروه کالا نیاز به تصویب چه مرجعی می باشد؟
- 1) کمیته پذیرش مشتری
 - 2) هیئت مدیره بورس کالا
 - 3) هیئت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار
 - 4) کمیته عرضه
31. در چه شرایطی واریز پیش پرداخت خرید توسط مشتری الزامی نخواهد بود؟
- 1) تسویه اعتباری معاملات صرفاً با موافقت عرضه کننده
 - 2) تسویه اعتباری معاملات با موافقت عرضه کننده و تأیید بورس
 - 3) تسویه اعتباری معاملات صرفاً با تأیید بورس
 - 4) تسویه اعتباری معاملات با موافقت کارگزار عرضه کننده و تأیید بورس
32. کدام یک از جملات زیر درخصوص اخذ کد خرید کالا در بورس صحیح می باشد؟
- 1) اخذ کد خرید کالا در بورس صرفاً توسط اشخاص حقیقی مجاز می باشد.
 - 2) اخذ کد خرید کالا در بورس صرفاً توسط اشخاص حقوقی مجاز می باشد.
 - 3) اخذ کد خرید کالا در بورس صرفاً توسط اشخاص حقیقی و حقوقی مجاز می باشد.
 - 4) اخذ کد خرید کالا در بورس صرفاً توسط اشخاص حقوقی دارای پروانه بهره برداری فعال مجاز می باشد.
33. کدام یک از موارد زیر جزء تضامین در تسویه معاملات در بورس کالا پذیرفته نمی شود؟
- 1) ضمانت نامه بانکی بدون قید و شرط
 - 2) اوراق مشارکت
 - 3) وج نقد
 - 4) سهام قابل معامله در شرکت بورس اوراق بهادار
34. مشتری جهت خرید کالاهای نفتی و پتروشیمی تا چه زمانی فرصت دارد پیش پرداخت خود را به حساب معرفی شده از سوی کارگزار واریز نماید؟
- 1) تا قبل از آغاز حراج
 - 2) تا قبل از پایان حراج
 - 3) تا قبل از پایان رینگ معاملاتی
 - 4) تا قبل از آغاز رینگ معاملاتی
35. کدام یک از موارد زیر جزء مدارک اخذ کد مشتری نیست؟
- 1) مشخصات سهامداران متقاضی و درصد سهم آنها
 - 2) کپی اساسنامه شرکت متقاضی
 - 3) آخرین گزارش حسابرس و بازرس قانونی شرکت متقاضی
 - 4) کپی آخرین آگهی روزنامه رسمی در خصوص اعضای هیئت مدیره و دارندگان امضای مجاز